Масса а мехкашкара пролетараш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

КIиранди 26 октябрь № 86 (2295) 1958 шу

Мах 20 кеп.

Даькъала хийла Советски Союза Коммунистически парти—коммунизм хьалъяра тIехьа советски халкъо лоаттабеча къовсама дегаш урауvттадеш а хьалхле лелаеш а бола сийлахь-боккха низ!
(ССКП ЦК тIахьехамашцара)

Толамашца чакхдаха укх шерара юртбоахама балхаш

Коммунистически партен хьалхленца, вай Нохч-ГIалгIай республикан къахьегамхоша, социалистически ях а лаьца, юртбоахам лакхбеш доккхий толамаш даьхад укх шера.

Балха чIоагIа новкъа йола йоккхий йоачаш йоллашехь а, ка бола ялаташ чу а ийца, паччахьалкхенна дIадалара планаш ханал хьалха, 25-ча июле, кхоачашйир вай республикан юртбоахама къахьегамхоша. Даьхен складашка 1957-ча шера тессачул цхьа миллион пунт совгIа ялат чутессар. Из болх кхоачашбара хьакъехьа эггара хьалха рапорт делар Гудермесски, Наурски Каргалински, Грозненски, Советски, Сунженски районаша.

Цу балха тIа доккхий толамаш а доахаш шоай социалистически декхараш тIеххкхоачашдарца белгалбаьлар: дийнахь шин норма кхоачашъеш йола комбайнера Мериев Iадал-Хьамида хьалхле лелаю Наьсарен района комсомольски агрегат, Iодижача кIина дийнахь 31 гектар хьокхаш а, хIара гектара тIера 25 центнер ялат оардаш а болх баь Гудермесски совхоза комбайнер нов. Килочкин, вай республике эггара хьалха вIашагIъеллача шин жаткаца диъ дийнахь 125 гектар мукха хьекха Грозненски шурий совхоза тракторист Ефремов, иштта дукха кхы бараш а.

Ялат чуэцаш а из паччахьалкхенна дIадалара план ханал хьалха кхоачашъеш а доккха новкъостал дир Грознерча предприятеша а учрежденеша а, цхьа эзар гаргга автомашинаш а йохийташ.

Соахкарчул 1136 центнер дукхагIа а дохкаш, паччахьалкхенга тха дохкара план укх шера 30 июле ханал хьалха кхоачашйир. Из толам баьккхар цхьан устагIан тIера соахкарчул 0,9 килограмм дукхагIа тха даккхарца. Юкъера лаьрхIача укх шера цхьан устагIан тIера даьккха тха 4,2 килограмм хилар. ХIаьта Шелковской племенной совхоза къахьегамхоша цхьан устагIан тIера 6,7 килограмм тха даьккхар.

Иштта доккхий толамаш даьхар дукхагIа болча къахьегамхоша хьайбашта доакъар кийчдеш а. Ножай-Юртовски района колхозаша ханал хьалха, 10-ча августа, 101 процент кхоачашйир силос кийчъяра план, хIара Iатта 20 центнер силоса а йолаш. Иштта силос кийчъяра план 24-гIча августе кхоачашйир хIара Iатта 16 тонн силоса кийчъяьча Надтеречни районо, 15 тонн кийчъяьча Курчалоевски районо, 13 тонн кийчъяьча Гудермесски районо.

Республикан юртбоахама къахьегамхоша цхьоалагIча октябре паччахьалкхенна баьца даараш дIадалара а дохкара а шера йоагIа план кхоачашъяьй. Цу балха юкъе ССКП XXI съезда сийна шоаш тIаийца декхараш дика кхоачашдарца белгалъяьлар Грозненски, Сунженски, Ачхой-Мартановски, Гудермесски, Надтеречни, Наурски, Урус-Мартановски районаш.

Паччахьалкхенна дулх дIадалара шера йоагIа планаш кхоачашъяьй Саясановски Ножай-Юртовски, Шелковской районаша, шурий планаш кхоачашъяьй Веденски, Ножай-Юртовски, районаша а города Грозне а.

Иштта кхы а дукха толамаш даьхад укх шера вай республикан юртбоахама къахьегамхоша.

Цу доккхийча толамашца дукха кхоачамбоацараш а да юртбоахама балха юкъе. Цхьайола районаш хIанз а силос кийчъяра планаш кхоачаш ца еш я. ХIаьта гIожа доакъар кийчделга Шелковской а Ножай-Юртовски а районашкареи город Грознегареи дIаиккхача массанахьа а во лел, цу гIулакха ер шу дика хинна долашехь а. Къаьстта во лел из болх Назрановскии, Первомайскии, Веденскии районашка.

ТIехъарча хана вай республикан юртбоахама къахьегамхой Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 41 шу дизара а аргIан йоаца ССКП XXI съезд гулъяра а сийна керда социалистически декхараш тIа а ийца кхы а доккхагIа толамаш а доахаш, юрта боахам тоабеш боахк. Гурахьа дув ялаташ дIадийна яьннай город Грозни, Гудермесскии Советскии районаш. Дика лел из болх Наурскии Шелковскойи районашка а. Iалаьмате дика хьувкъаяьй хьажкIаш «Джалка» яхача совхозерча нов. Зармаевс хьалхле лелаеча комсомольски-капирхой звенос: 160 центнер хьажкIаш йоах цига цхьан гектара тIара. Веденски районерча «Чапаева» цIерах йолча колхоза Мусахаджиев Мусас хьалхле лелаеча звенос 85, Юсупов Шамала хьалхле лелаеча звенос 65 центнер хьажкIаш яьхай хIара гектара тIара. Гектара тIера 50 а, 40 а центнер хьажкIаш йоахаш моттигаш дукха а я. ХIаьта Шелковскойи Грозненскии районашкара колхозаш, Предгорни, Калиновски, Шелковской, Молочни № 1, Староюртовски, Горячеисточненски яха совхозаш хьажкIаш чуийца яьннай.

Цхьабакъда из иштта дале а, ерригача республике хьажкIаш чуэцара балхаш дахача шера укх хана хинначул эсалагIа лел. 1957-ча шера 20-ча октябре 89 процент ерригача хьажкIай чуийца хиннаяле, укх шера чуийцараш 73 процент мара яц.

ХьажкIаш чуийца яларца дувзаденна да гурахьа ялат дIадер а зябь ахар а, хIана аьлча дукхача моттигашка хьажкIаш йолча лаьтташка де лаьрхIа да уж балхаш. Гурахьа ялат дIадув ха тIех йоалаш латт, цудухьа сихбе беза из болх.

Вай республике лаьтташ а, йIовхал-шелал а, йоачаш а, колхозашкеи совхозашкеи машинаш, юртбоахама специалисташ хилар кхыдола гIулакхаш дукха эргалонаш йоацаш цхьатарра да. Цхьайолча районашка, совхозашка, колхозашка болх вогIа лелилга царна хьалхле лелаерашта болх бокъонца дика вIашагIа болла а цунна доал де а ца хар а шунца безам ца хилар а мара хIама дац.

Юртарча къахьегамхоша а царна хьалхле лелаераша а толамца балха шу йистедаккхарна хIанз а де дезаш дукха балхаш да. Чехкка чуийца яха еза хьажкIаш, дIадийна даккха деза гурахьа дув ялат, бIаьсти дIадув деррига а ялат зяба тIа дувргдолаш. зябь аьха яккха еза, сомий, комсий бешамаш дIайогIа еза, йIоахъе а доакъар тIадена кийчъе а еза хьайбашта Iа даккха моттигаш, иштта кхы а дукха балхаш да де дезаш.

Уж балхаш бокъонца ханнахьа кхоачащдарна райкомаша а райисполкомаша а совхозаштеи колхозаштеи хьалхле лелаераша а беррига коммунисташ, комсомольцаш, юрта боахама къахьегамхой оарцагIа баха беза Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен а ССКП XXI-ча съезда а сийна тIаийца социалистически декхараш кхоачашдарна. Болх нийсача планашца вIашагIа болла беза. ХIара къьсттача балха хьожаяь бригадаш, звенош хила еза цу балха дукхалга хьежжа. Йолаш йола техника дика дIанийсъе еза. Къахьегамхой болх бе безам хургболаш дола гIулакхаш оттаде деза, цар беча балха бокъонца лоархIам а бергболаш, баьча балхах царна доагIар ханнахьа дIа а лургдолаш. Бригадашка, звеношка беш бола политмассови болх идейни чулоацам лакха хургболаш тоабе беза. Масса а йолча бригадашка, звеношка лекцеш, газеташ, журналаш дешилга вIаштIехьа даккха деза.

Октябра 41 шу дизара а ССКП XXI-ча съезда а сийна тIаийца социалистически декхараш доккхийча толамашца кхоачашде деза.

Азени Африкани мехкий писателий ташкентски конференце хиннач ар сийна Кремлерча Йоккхача двореце че яр

Азени Африкани мехкий писателий ташкентски конференце хиннача сийна Кремлерча Йоккхача двореце Советски Социалистически Республикай Союза Правительствос 22 октябре че йир.

Хьаьший тIаийбеш бар новкъостий А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник Н. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, А. Э. Калнберзин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин.

Из Iалаьмате безаме че хиннача къамаьлаш дир Китайски Халкъа Республикан, Инден, ВIашагIкхийттача Iарбий Республикан, кхыча мехкий а писателаща.

Че еча хиннараша гIадбаха тIаацаш, тIеххьара къамаьл дир СССР-а Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевс.

(ТАСС).

Октябра 41-шу дизареи ССКП XXI-ча съездеи сийна

Совнархоза промышленносто итт бетта йоагIа план ханал хьалха кхоачашъяьй

Нохч-ГIалгIай совнархоза промышленни предприятей коллективаша 23 октябре юкъара объемага диллача промышленни продукци арахецара итт бетта йоагIа план кхоачашъяьй.

Ерригача совнархозе гIолла промышленноста валовой продукцен объем 1957 шерарча цу ханаца нийсийча 13 процент дукхагIа хиннай. Промышленни продукци арахецара эггара лакхагIа йола темпаш яьхай промышленноста кертерча доакъоша — мехкдаьтта доаккхачо, нефтеперерабатывающи, энергетически, химически доакъоша.

Хьалхехьа а даьча лоархIамаша хойтачох, промышленностерча болхлой къахьегама овсарле планал тIех 10 процент лакхъеннай.

Совнархоза промышленносте гIолла деррига а хьайицача планах лаьрхIачох продукцега дIабода мах лохбарах 81 миллион сом кходаьд.

* * *

Совнархоза нефтеперерабатывающи промышленноста управленен предприятей коллективаша моторни доагам даккхарах шера доагIа шоай социалистически декхараш ханал хьалхагIа кхоачашдир. Толамца чакхъяьккхар итт бетта йоагIа план, технологаша хIанзехьа а ноябра чотах итташ эзараш тоннаш мехкдаьттан сийрда продукташ арахийцай.

Управленен предприятешка гIолла еррига а хьалъийцача 4 процент лакхъе аьнна тIаийца къахьегама овсарле 5,5 процент лакхъяьй. Арахецача продукцега дIабода мах лохбар бахьан долаш 50.635 эзар сом кходаьд.

Юртбоахаман продукташ—паччахьалкхенна

Партен XXI-ча съезда накъа болхаш, Шелковски районерча къахьегамхоша юртбоахаман продукци дIаяларах дола паччахьалкхен хьалхашкара шоай декхар ханал хьалхагIа кхоачащдир. Шера йоагIа план комсаш йохкарах 125 процент, баьца даараш — 100 процент, дулх — 102,6 процент кхоачашъяьй районо.

Шура йохкарах шера йоагIа план Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дизара ди тIаккхоачаш кхоачашъе, планал совгIа 1000 центнер дулхи 3000 центнер шуреи йохка аьнна колхозийи совхозеи къахьегамхоша декхар тIаийцад.

И. СЕНЯТКИН,
ССКП Шелковски райкома секретарь.

Г. САМАРСКИЙ,
райисполкома председатель.

Декхараш ханал хьалхагIа кхоачашдаьд

Грозненски районерча юрта боахаман къахьегамхоша кхы цхьаькха а производственни котало яьккхай: ССКП XXI-ча съезда сийна тIаийца паччахьалкхенна ялат кийчдара социалистически доккхий декхараш ханал хьалхагIа кхоачашдаьд. 22 октябре кхаччалца йолча хана района колхозашеи совхозашеи 860 эзар пунтал совгIа ялат дIаденнад.

Республикански миллиона чотах района къахьегамхоша паччахьалкхенга ехкай дIаювча хьажкIий 124 эзар пунт, паччахьалкхено оттаяьча планал 5-за дукхагIа я уж.

Социалистически декхараш кхоачащдеча доккха дакъа лаьцар Грозненскии Староюртовскии совхозий, 1 Мая, «Аргун», «Новый быт» яхача колхозий ахархоша.

ХIанз укх сахьата района юрта боахаман болхлой беррига низ хьажкIаш, коартолаш, баьца дааpаш чуэцарна, гурахьа дув ялат дIадерна, зябь ахарна, хьайбашта Iа даккха кийчо ярна, хIаьта иштта дулх, шура, фуаш паччахьалкхенга дохкара план ханал хьалхагIа кхоачашъярна тIабахийтаб.

В. ФИЛИППОВ,
ССКП Грозненски РК-а секретарь.

З ДУДНИК,
райисполкома председатель.

227 эзар сом кходаьд

Грознерча локомотивни депон ремонтни цехера железнодорожникаш XXI партсъезда сийна вахте этта чIоагIача безамца балхаш деш ба. Къаьна оатхалаш, мегаргйола материалаш ремонта юкъе ахийтарах паччахьалкхенна 227 эзар сом кходаьд. Депорча коллективашта юкъе укх шин-кхаь бетта балха хьалха йолаш хьайоагIа тепловозни цеха коллектив. Къаьстта дика болх бу ремонтникаша М. Чугуновс, В. Коломыцовс, токара И. Трискивас, слесара М. Назаренкос.

Ремонтникел тIехьа бусаш бац эксплуатацен цеха болхлой а.

Укх шера октябрь бетта тайптайпарча наькъашка беза мухь тIабола 114 поезд йигай машинисташа.

22 октябре Стронов Бориса бригадо норма 1500 тонн йолча 2526 тонн мухь тIабола состав йига езача дIа кхоачаяьй. Механика М. Мишина бригадо а йигай 1006 тонн нормал совгIа мухь тIабола состав хьожаяьча участке.

А. АНОХОВ.

Скважинашта телеуправлени оттаеш латт

Правобережни нефтепромыслови управленен скважинашта телеуправлени яь йистейоалаш латт.

Промыслера дIа 18 километр уллача Газгородке диспетчерски пункт яьй. ХIара скважине станокаша беча балхах сигналаш телаш увттаяь качалкаши телеячейкаши я. Нн. Субботини Петрови хьалхагIа из телеуправлени юкъе йоалаяьча «Старогрознефта» промыслашка а хинна уж Iомаяь ба.

Из телеоборудовани балха юкъе йоалаяь хиларах операторашт бийсана а во ха латтача хана а хIара скважинага хьежа безац. МоллагIа оатхал ехача, е станок болх ца беш сецача качалкашеи телеячейкашеи из дIахойт диспетчерски пункте.

— ХIанзарчоа телеборудованена дIаоттаяьй станока-качалкан датчик,— йоах нов. Субботина,— цхьабакъда, скважинан дебити, мехкдаьттан цIенали хьахьувкхаргдолаш датчикаш оттае кийчо еш я скважинашта. ТIаккха телеячейкас хьахойтаргда скважино мел мехкдаьтта лургда а цун разряженноста процент а.

ССКП ЦК кхайкарала жоп луш промыслан энергетикаша дош деннад 7-гIа ноябрь тIакхоаччаш — Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дузаш, ерригача скважинашта телеуправлени е аьнна.

СУРТА ТIА: наладчик-электромонтер Петров Владимир скважине телеячейка оттаеш воал.

А. КУИМОВА сурти тексти

Гидуаргаш чуийда яьннай

Первомайски района А. Шарипова цIерахчеи, «Дружба» а «Заря» а яхеи колхозаш йистеяьннай гидуаргаш чуийца.

Дика хьувкъаяьй гидуаргаш А. Шерипова цIерахча колхозе Алханчуртски аренашка. Юккъера лаьрхIача хIара гектара тIара 13—15 центнер гидуаргаш яьхай цар, хIаьта паччахьалкхенна 2370 пунт дIаеннай.

«Дружбеи» «Заряьи» яхача колхозаша а хьувкъаяьй дика гидуаргаш.

ХIанз колхозаш гидуаргаш паччахьалкхенна дIалуш я.

ДУДАРЕВ СТЕПАН.

Жа леладерий толамаш

Каргалински районерча М. Горьке цIерахча юртбоахаман артела цIи хезача жа Iуй Койлубаев Конкуреи Мансуровеи бригадаша шоай жа доажаду гувнаш долча йоккхача аренашка. Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дизара сийна яхье а баьнна, дика толамаш даьхад цар. Койлубаев Конкура бригадо бахкача хIара бIаь устагIан тIара лоархIаш ноаноех къоастадеча ханага гIаьхьа болаш 124 Iаьхар баьккхар, хIаьта Мансурова бригадо 119 Iаьхар баьккхар.

4200 тонн силос еллай

«Шалински» совхоза 5-ча отделенера болхлой мошача доакъара лаьрхIа дIайийна хинна 50 гектар хьажкIаш чуийца баьннаб. Цу долкъарах яьннай 810 тонн силос. Ерригача отделенес укх шера елла силос 4200 тонн я. Юккъера лаьрхIача хIара Iатта 16 тонн моша доакъар кхоач.

М. ТКАЧЕНКО.

Совхоза даь новкъостал

«Малгобекнефта» мехкдаьттан промыслай управленера болхлойи инженерно - технически болхлойи 18-ча октябре «Ингушски» совхоза хьажкIаш чуэца новкъостал де баха хиннаб. Иттех сахьата 60 тонн совгIа хьажкIаш хьа а яьха, «заготзерно» дIаяхьа машинашта тIаеттар цар.

ХьажкIаш тIайоттача беррига низ тIабахийта болх беш хиннаб НПУ геолог Галямов, архивариус Басиева, НПУ секретарь Романенко.

Итт бетта йоагIа план кхоачашъяьй

«Малгобекнефта» мехкдаьттан промыслашкара болхлоша болх дика бу. Коача доагам даккхара шера йоагIа план тIеххкхоачашъяь баьннаб уж. Социалистически ях лелаеча промыслашта юкъе хьалха я Я. Мамедов заведующи вола 3-гIа мехкдаьттан промысел. Итт бетта йоагIа план 13 октябре кхоачашъяьй цо.

Промыслашка леладеча балхашта юкъе дикка дакъа лоац комсомольцаша. Ийс бетта 1239 тонн коача доагам кходаьд цар.

И. АПУРИН.

МИНСК. Герга майда. Центре — советски тIемахоштен партизанаштеи дегIа памятник.
Севостьянова сурт. ТАСС фотохроника.

Нохч-ГIалгIай АССР-а колхозашка а совхозашка а гIолла деча юрта боахаман балхий 1958 шера 20-ча октябрера

СВОДКА

(Планах йола проценташ)

Районаш	Гурахьара ялаташ дIадер	Зябь ахар	ХьажкIаш чуэцар, ерригаш
г. Грозни	115	—	83
Гудермесски	100	11	91
Советски	100	—	26
Наурски	99	45	87
Шелковски	91	25	125
Грозненски	85	8	83
Сунженски	85	42	79
г. МагIалбик	79	29	56
Шалински	78	15	84
Ножай - Юртовски	75	—	64
Надтеречни	72	20	69
Каргалински	68	14	85
Курчалоевски	62	48	58
Ачхой-Мартановски	59	10	70
Саясановски	58	—	74
Урус-Мартановски	47	2	85
Первомайски	38	40	21
Веденски	32	—	49
Назрановски	27	7	40
Деррига —	74	20	73
20/X—1957 шера дар	77	51	89

1958 шера 20 октябре кхаьчача хана Нохч-ГIалгIай АССР гIолла хьайбай продукташ дIаялара план кхоачашъярах йола

СВОДКА

Районаш	Процентех шура	Процентех дулх	Процентех фуаш
Веденски	119	66	110
Ножай-Юртовски	119	134	110
г. Грозни	103	65	—
Шелковски	97	110	121
Наурски	96	91	95
Грозненски	95	90	93
Ачхой-Мартановски	95	43	50
Надтеречни	92	55	36
Урус-Мартановски	89	74	78
Советски	88	43	87
Сунженски	84	88	117
Гудермесски	83	78	88
Шалински	81	61	71
Каргалински	79	74	129
Саясановски	71	143	150
Курчалоевски	67	87	81
г. МагIалбик	67	63	64
Первомайски	65	90	95
Назрановски	46	86	14

Цхьан субботнике

Грозный город тоаеча дакъа лоацаш ба локомотивни депора болхлой а. Укх деношка хиннача субботнике хьинаре къахьийгар депон котельникашеи, слесарашеи, токарашеи кхыча болхлошеи. Цу дийнахьа цар дика цIенйир болх беш йола моттигаш, тоайир клумбаш, цветникаш, кхыйола гаьнаш дIаегIа моттигаш. Берригаш а 200 совгIа саг вар цу субботнике дакъа лоацаш. Массане а дика къахьийгар цар.

Г. АНОХИН.

Промышленни выставка

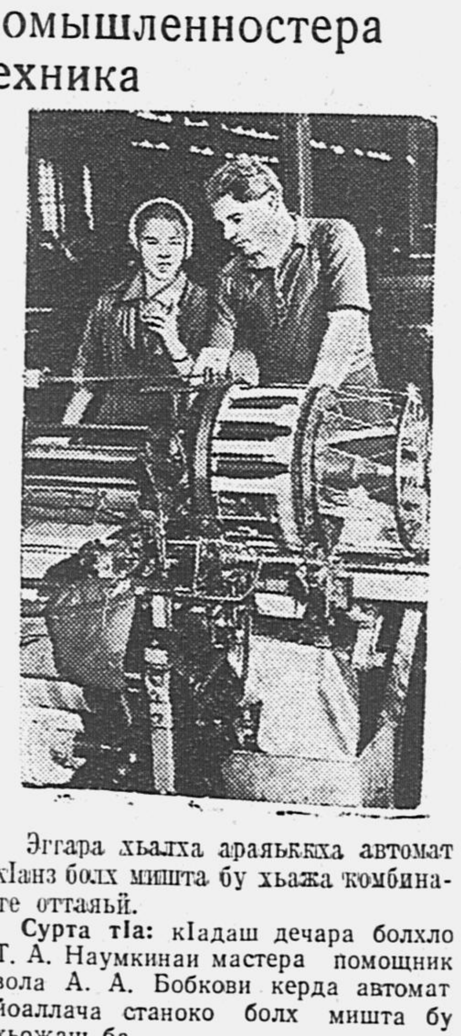
Тбилисе хьайийлай города 1500 шу дизара хетаяь йола промышленни выставка. Выставке я машиностроенени, приборостроенени, химически промышленностеи, виноделени моттигерчеи, ейгачеи, текстильнии кхачани промышленностеи повильонаш.

Даьреш деча промышленностера керда техника

Москвера даьрий деш а басаращца хоздеш а йола «Красная Роза» яха комбинат — натуральни даьреш а искусственнии синтетически даьреш а арахецаш йола Советски Союзера йоккха предприяти я.

ДукхагIа а дикагIа а продукци арахецара тIехьа къовсам а лоаттабеш, доккхий балхаш ду предприятен коллективо оборудованена мадернизаци а низкъала балхаш долча механизаци а еш. ССКП XX съезд хинначул тIехьагIарча шин шера цехашка дехкаьд тховнех хьалъэхка электричествоца леладу наькъаш, инфракрасни обагрев а йолаш даьреш нийсдарна рама йолаялийтай, зизаш увттадеш йола автомат Iомаяьй.

Комбинатерча конструкторий комплексни бригадо Фрунзе цIерахча Шуйски завода болхлошца цхьана автомат дагалаьцай «ЧГСП-50» яхача шин чIий болча кIадаш деча сихача станока йоачIингаш хувцарна. Кхестача берда хьисапера из автомат шин тайпара долча чIогIашкашца болх бе лаьрхIа я. Берда чу хож 28 йоачIинг, станок юха ца а сецаеш хувц чIогIашкаш. КIадаш деча болхлой къахьегама овсарле шозза совъяккха йиш хулийтаргья цу тайпара автоматаш балха юкъе яхьаро.

Эггара хьалха араяьккха автомат хIанз болх беш хьажа комбинате оттаяль.

Сурта тIа: кIадаш дечара болхло Т. А. Наумкинаи мастера помощник вола А. А. Бобкови керда автомат йоаллача станоко болх мишта бу хьожаш ба.

А. Стужина сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Партийни организацей отчетно-хоржамий собранеш

Массазза а хьежа производственни балхага

КІир йоаккхача завода коллективо 1957 шера план 103 процент кхоачашйир. Укх шера ялх бетта план а толамца кхоачашйир. Цхьабакъда тІехьарча хана план кхоачашъяьяц заводо. Из кхоачаш ца яра бахьанаш дувцаш дар партийни собране коммунисташа дать къамаьлаш.

Цар белгалдир пений цехо арахеца продукци дика ца хилар, цигара цхьадола балхаш механизаци янза долга. ГІишлошъеча промышленностан болхлоша кІезига новкъостал ду завода, цхьаккха а болх бац рационализаторашца беш. Заводе мела лел Іана кийчо яр.

Уж кхоачамбоацараш дІадахарна де дезар белгал а деш соцам бир партийни собране.

С. ВОРОНИН.

Контроль лелаярца

Правобережни нефтепромыслови управленен партийни организацен отчетно-харжара собране белгалдир мехкдаьтта даккхара ийс бетта план 106 процент кхоачашъяр, къахьегама овсарле планах йоагІачул 15,5 процент айяьлга, кходаьд 559 эзар сом ахча.

Цхьабакъда, ала йиш яц контроль лелае шийна устава еннача бокъонах партийни организацес бизза пайда ийбаьлга. Цунца мара дашха йиш яц нефтепромыслас 9 бетта бурув тохара план 64,8 процент мара кхоачаш ца яр. Нах чубахача цІеноштеи культурни вахара объекташтеи ремонт елга 45 процент мара кхоачаш даьдац. Уж балхаш мела леладаьд производстве коммунисташ харцахьа дІанийсбарах.

Доккхий кхоачамбоацараш да агитационно - массови балха юкъе а.

Собране критика йир нефтепромыслан кулгалхошта н.н. Мурашкона, Гулаевна, Гершберга. Массаза а йолча производственни совещанес болх во бу.

Отчетно-харжара собрани коммунисташа дика дакъалоацаш чакхъяьлар. Коммунисташа дуккха а критика а йир, маьхе йола предложенеш а йоалайир партийни - организационни а идеологически а болх тоабарна.

Ф. ВАСИЛЬКОВ.

Тоабе организаторски болх

«Малгобекнефта» НПУ транспортни конторе хиннача партийни собране тІа коммунисташа дийцар партийни бюрос ше яь решенеш чакхца йоахаш моттигаш хилар. Отчетни хана чухь кІезига ийцаб парте хьачу дикагІа бола болхлой. Партийни бюрос мела кулгал даьд социалистически яхь лелаярна, комсомольски организацена, пенгазета арахецарна.

Коммунисташа партбюрона критика йир цун секретарь а членаш а цехашка кІезига ухаш хиларах, болхлой вахара хьал тоадарна йоакхо кІезига еш хиларах.

Белгалдаьккха кхоачамбоацараш балха юкъера дІадахарна хьожаяь решени йир собранес.

А. СЛЕСАРЕВ.

Болхлошцара бувзам шербе

«Красни молот» завода 4-гІча цехе хиннача отчетно-харжара собране белгалдаьккхар цеха партийни организацес производственни балха хьокхамаш дикагІа хилийтарна дикка болх баьлга. Цеха коммунисташ производственни планаш тІехкхоачаш а еш кхыбола болхлой шоашта тІехьабахарах кходаьд 300 тоннал дукхагІа доагами 100 тонн металли. Толамца Іомаеш я технологически процессаш.

Цунца цхьана дукха а кхоачамбоацараш да цеха балхаца. ХІанз а дукха хул брак, оборудованен ремонт елга геттара мела лел, цехера цхьан шера 38 саг дІа а ваьккхав 44 хьа а ийцав, цо хьахьокх нахаца кхетама болх мела лелабаьлга, партбюрос во кулгалдаьд комсомольски организацена, моттигаш я къахьегама дисциплина телхаеш.

Коммунисташа чІоагІа критика йир партен торкома а Ленински райкома а инструкторашта уж цехе кІезига ухаш хиларах.

Гучадаьха кхоачамбоацараш дІадахара наькъаш белгалдоахаш ба партсобранес тІаийца соцам.

М. АГЕЕВ.

Коммунисташ кхашка балхаш деш ба

Наха материальни рузкъаш хьадеча юкъе коммунисташа дакъалацар хІанзарча ханарча декхарех лоархІам бола декхар да.

Шоай партийни организацек коммунисташ балха дІанийсбеш цу гІулакха теркам дика баьб Шалински района «Джалка» яхача совхоза партийни организацес.

Совхозерча коммунистех кхоалагІа дола дакъа духхьал кхашка балхаш деш ба.

ХІанз деррига советски халкъ ССКП XXI съезд гулъярга балха толамаш дахарца накъа даха кийчлуча деношка, социалистически яхь а йоаржаяь кхычарна хьокхам а луш совхоза кхашка къахьегаш ба коммунисташ Эрнакаев Баша, Цакошев Ахьмад, Яценко Николай, Саидов Сулейма, Магоматхаджиев Бухара, Татуев Хьасан иштта кхыбараш.

Т. ЦОРОЕВ.

Партен планаш кхоачашхул

Нохч-ГІалгІай республикан промышленни а юртбоахаман а лоархІамера район я город МагІалбик. 3 мехкдаьтта доаккхаши 1 газовойи промыслаш, мехкдаьттан промышленноста иттех совгІа предприяти, Ачалкхера минеральни хин завод, йиъ саьна а цІен тІа юлла а кирпишк ю, даьтта доаккха заводаш я МагІалбике. Йоккхий совхозаш а колхоз а я тха райсне.

ССКП XX ча съезда соцамаша дезача гІулакхий хаьдда йолча программаца кийчйир партийни организацеш, промышленни а юртбоахаман а производство чехкка лакхъяра, дІахо а халкъа вахара материальни хьал тоадара никъ хьахьекхар. Мел шийн ханнахьара а социалистически пачхаьлкхенни советски халкъеи хьапташа маяххара а хиннад хьахьекхар вахаро Коммунистически партен исторически Ленина маяххара хьаькъалцара дола уж соцамаш.

Коммунистически партен инициативах промышленностаи строительствонеи деш дола доал эргадаккхаро дика гІулакх дир МагІалбика промышленность, эггара хьалха мехкдаьттан яр а йолаш, дегІайоалаярна. Республике совнархоз йилларо торо елар шерашка къоаста ца луш лаьтта дешаш чехкеи хан-ханнахьеи къоастаде а нефтяникий материальни рузкъан торонаши цар низи дІахо йодача хана мехкдаьттани газовойи промышленность дегІайоалаеча дІабахийта а. Укх шера 8 бетта йоагІа шоай заданеш тІехкхоачашйир вай мехкдаьттан промышленноста предприятеша хІама ца эшаш ерриганеша а.

Болх беш скважинашка промыслайи смежни предприятейи коллективаша хьацар Іо а ухийташ баьча балхах хьахиннар да из. Масала, хьокхама хьаэцаргъя вай Ленина ордена цхьоалагІа нефтепромысел (заведующая нов. Паук, партбюрон секретарь нов. Щукин). Производствон чурча торонех пайда эцарна тІаерзайир коллектив партийни организацес. Лаьттан кІалхарча тІоанашцара хий Іоа а деш, мехкдаьттан тІоанашта юкъе ахийтар бахьан долаш бурув детташ скважинаш яхарца а доацаш, дийнахьа - бус доаккха мехкдаьтта лакхдир промысло.

ШоллагІча методий цех — промыслови боахама кертера участок я. Цунна хьалхле лелаю коммуниста нов. Томленовс геологаца татаркаца Шумская Клараца цхьана теркам тІабахийтта хьеж из чухийцача хига а цо дечунга а, мехкдаьтта дукхагІа даккхара гІулакхаш белгал а доах, кхоачаш а ду. Цу цехе барт тайна болх беш ба гІумке Умашев Шамсуддин, хІире Хубецов Степан, гІалгІа Илезов Султан. Цу цехе баьца Іеш, ерригача промысле, города ерригача предприятешка, цІаккха ца хиннача тайпара къахьегама а политически а хьакъехьа дог гІоздаьнна, шоай низ кхо ца беш болх бу тайп-тайпарча къамех болча наха, дукха езача Советски Даьхен рузкъа а низ а лакхбеш.

Партен городской комитетои первични парторганизацешеи чІоагІа теркам тІабохийт производствон чура торонаш гуча яхарнеи царех пайда эцарнеи, продукцега дІабода мах лохбарна а къахьегама овсарле лакхъярна а. Мехкдаьтта ца дойташ лоаттабеча къовсаме боккха болх баьб, лаьттагІара хьал а яьхар, шозлагІа пайда а ийцар эзараш метраш йолча турбаех, мехкдаьттеи гази йоаккхача, лаьтта кІалха ремонт еча, строительстве шерра юкъе йоалаю къахьегама дикагІа йола методаши новаторий опыти.

Мехкдаьтта доаккха мастерий н.н. Окунева, Изаксона, Колесникова бригадаш, скважинашта лаьттан кІала ремонт ю мастераша н.н. Дзугаевс, Рогожина, Вазиевс хьалхле лелаю бригадаш, Костюренко Ивана бригадера каменщикаш, Иванов Андречун бригадера плотникаш, дукха кхыбараш а берригача наха сийдеш ба. Уж бахьан долаш мехкдаьтта доаккхача 2,1 процентӣ строительстве 2,6 процентӣ лакхъеннай къахьегама овсарле. Продукцега дІабода мах лакхбарца кертера болх беча предприятеша 1,5 миллион сом пачхаьлкхен рузкъа кходир.

Цхьабакъда промышленноста балха тІехь доккхий кхоачамбоацараш а да. Царех кертера дар тохкамаш деш бурув деттилга тІехьадисар да. Бурув деттача цеха а нефтепромыслови управленен а хьалхле лелаерий бехкагІа кІоарга тохкамаш деш скважинашка йоккхий авари ю, мелови мехкдаьтта гучадаккхара ханаш тІехьатетт, пачхаьлкхенна миллионаш сомаш зенаш ду. ХІанз боахаман органий а партийни организацей а теркам, низ, средстваш, шу йисте далалехьа № 750 йола скважина йисте яккха а промыслови площаде доаллача мелови мехкдаьттах дола бакъдар харна а тІаерзаяь я.

Ачалкхерча мехкдаьтта доаллача моттигий фонтанни скважинашка чІоагІа мах бола мехкдаьттан газ бІаь эзараш кубометраш хиллал дукха ала а баьнна йоаг. Цхьабакъда газопроводаш яхкара а уж фонтанни скважинашца дІахоттара а балхаш чІоагІа мела лел.

ССКП Центральни комитета инициативах машинно-тракторни станцеш эргайоахаш, юртбоахаман продукцена цаІаш дола маьхаш увттадеш хиларо дІахо а колхозни строй дегІайоалаярна а социалистически юрта боахама хІама хІаду низаш чехкка дегІадоаладарна а эша торонаш хилийтар.

ЦК сентябрьски Пленум (1953 ш.) хинначул тІехьагІа юрта боахам чехкка лакхбе аьнна партес тІаийца гІулакхаш мел хьаькъалера а шоай ханнахьа а хиннад къаьгга хьахьокх «Кавказ» яхача колхозо а. Хьайбаш леладелга чІоагІа дегІадена боахаман дукхача доакъоех латта боккха боахам ба из. ССКП ЦК сентябрьски Пленум хинначул тІехьагІа дІададахача укх лхе шера цецвоаккхаш хувцамаш хиннад артеле.

Из дика гуш да укх лохерча таблица тІа.

	Боарама единицаш	1953 ш.	1957 ш.	1953 ш. дистаь дола 1957 ш. %
Ялат дебар	тонн	2341	5314	226
Шура яккхар	»	282	684	228
Дулх даккхар	»	43,6	264,6	6-зза
Цунца хьакхий дулх	»	12,1	136,5	11-зза
Тха даккхар	»	21,6	40,8	189
Фуаш гулдар	эзараш	228,6	252,0	111
Беттача Іатто лу шура	кг.	1128	2013	179
УстагІан тІара доаккха тха	кг.	4,4	5,7	130
ЧудоагІа ахча	сом	1942960	5113784	264

Уж продукташ дукхагІа хилар гуш да, цхьабакъда из кхоачам болаш дац. Цхьан лаьтта колхозои МТС-ои доал деш хиларо боахам лакхлулга юхаувзар. Из духьале дІаяьккхар МТС-аш эргаяхаро. «Кавказ» колхозо хьайийцар МТС-а техника, мастерскеш, производственни а нах чубаха а цІеноош. МТС-ера артеле хьачубаьхкар 140 кадрови механизатори юрта боахаман специалисти. Барт бола артельни дезал кхы а дикагІа болх бе болабелар. Укх шера 8 бетта шура яккхар 24 процент, тха—16 процент, фуаш—12 процент лакхденнад. ЛоархІам болаш лакхденнад ялат, баьца дааpаш, кхыйола продукташ йоахилга. Уж пачхаьлкхенга йохкилга иштта лакхденнад. Боахаме хиннача цу хувцамаша дог гІоздоаккх хІара советски сага.

Кхы а чІоагІагІа гІадвугаш хувцабеннаб нах. Колхозе шоаш даьй хиларах йола уйла лакх а чІоагІ а еннай цар, колхоза боахам бахьан шоаех хІара вар бехктокхаме хиларах бола кхетам лакхбеннаб, шоай колхозе къахьегама а политически а хьакъехьа артела членаша дакъа лоацилга айденнад. Колхозникаш политически кхетам лакха болаш хиларах тешал ду пачхаьлкхенна хьалхашкара шоай декхараш цар ханал хьалхагІа кхоачашдеш хиларо. Юкъара боахам чехка дегІабоалабелерхІаш, тешаме йора производственни чІоагІа лард йолла лерхІаш лоархІам болаш шоай капиталовложенеш лакхъяьй цар.

Барт бола дукхача къамех латта артела коллектив цхьа дезал санна къахьегаш я. Же товарни ферманна хьалхле лелаеш ва вовзаш вола зоотехник украинец Иван Демьянович Шелест. Республике хьалхара моттиг яьккхача цу ферман толамаш массанена а ховш да. Укхаза барт болаш болх беш ба жаІуй эрсе Колпаков, украинец Хрипко, гурже Гудашаури. Артела боахама кхыча доакъошка а къахьегаме а чІоагІлуш да халкъий вошал. ХІире Мерденов, нохчо Димиев, молдаванин Петренко шофераш ба. ЦаІ-ах—шиъ норма денна йоаккхаш ба цар хьокхам. ГІалгІа Торшхоев Султани эрсе Кухаров Николаи цхьан трактора тІа болх беш ба. Цхьана болх беш 1437 гектар кІаьда оахам даьд цар. ХІаране 600 гарга трудодни даьккхад цар. Трактористаца Синицын Михаилаца прицепщицал болх беш я Петренко Женя. Уж тайпа хьокхамаш а бакъдараш а дукха да. Вай партен хьаькъалера ленински къамий политика вахара чухь дІахьош хилар да из.

Укх деношка «Ингушский» совхоза болхлоша шоай совхозах «ДоттагІал» аьнна дика цІи тила соцам баьб. Бакъ а да из коллектив барт болаш хилар. Совхозо дІа дукхагІа а йиинай дика хьувкъа а хьувкъийтай ялата а технически а культураш. 330 эзар пунт ялат чу а ийцар пачхаьлкхен амбарашка чу а тессар. МагІалбика нефтяникаша шоай новкъосташта гІо дир хьажкІашта а шекар доаккхача свеклана а оасар деча, гурахьа ялат чуэцача совхоза отделенешка бахийтар политорганизатораш, агитатораш, слесараш, сварщикаш, автотранспорт. Совхоза болхлоша шоай аргІан городерча нефтяникаша хІанз кхоачам хиллал баьца дааpаш, шура, дулх, харбазаш лоаттаю.

Совхоза боахаме йоккха моттиг дІалоац хьакхарч лелаяро. Чехка дегІадоагІа хьакхарч лелаелга. Соахкарчул цаІи-ахи дукхагІа я хьакхарч.

Цхьабакъда колхоза а совхоза а балха тІехьа долча доккхача кхоачамбоацарех а ца аьлча даргдац. Масала, «Кавказ» колхозе тІехьа дус хьакхарч лелаелга, мела лел детта доахан а коа тІара оалхазараш а дебилга, лаьттан 100 гектара тІара лаьрхІа продукци хІанз а кІезига йоаккх. «Ингушски» совхозе гІулакх во дар бахьан долаш, доакъар а чудоахка моттигаш а во хиларах хьайбаш дукха дов, хьайбаех боала пайда кІезига ба, кІезига дегІадоагІа хьайбаш. Доакъар Іалашдаь яьннаяц совхоз. Уж кхоачамбоацараш дукхагІа долча даькъе дашха йиш я партен горкоми первични парторганизацеши кадрашца мела болх беш хиларах, дикагІа йола опыт кхоачам хилара йоацаш цар дуккхача наха юкъе во йоаржаеш хиларах. Къахьегамхой политически хьакъехьа кхетабара балха тІехь а да цІенхоштта дола кхоачамбоацараш. Уж кхоачамбоацараш дІадахарна лаьрхІа дола хьадда гІулакхаш дІадоладаьд хІанз.

XX-ча съезда соцамаш кхоачаш а деш, партен Центральни Комитетои Советски правительствоси промышленнии юртбоахамани производство лакхъяра лардаца дІахо а къахьегамхой материальни вахара торо лакхъелга Іалашдир. Халкъа хьал тоадарах Коммунистически партес ю йоакхо вайна хІара денна холуш я. Масала, наха чубаха ду цІенош 1957 шера хинначул 1958 шера диазза дукхагІа да. Укх шера 500-нел совгІа бола дезал кердача цІеношка баха ховшаргба. Наьха унахцІено лорраярна 675,5 эзар сом, халкъа дешара—526,4 эзар сом, культурана 24,4 эзар сом дукхагІа дахийтад. Культурно-вахара гІишлонашка дохийта ахча а лоархІам боллаш лакхденнад. Хьалъяь а шу йисте далалехьа болх бе йоалургйолаш а я Серго городокера стадион, лувча бассейн, клуб, музыкальни школен цІенош, и. кх. д. Городашкеи нах бахача пункташкеи деш доккхий балхаш да. Кхачан а промышленноста а товаращца баха нах Іалашбелга белгалдаьнна тоалуш да. Укх шера 8 бетта дІадахача шерца нийсдича бахача наха эша товараш 5 миллион сом дукхагІа дехкад.

Баьца дааpашца а юрта боахаман кхыйолча продукташца а баха нах Іалашбе лаьрхІа баьца дааpий а харбазий-пастай а культураш дукхагІа дІайийра, хІьта № 4 йолча совхозе чуоттадаь а дажа дахийта а доахан дорстадир, детташ дола доахан дебадир. Из бахьан долаш бахача нахага кхоачам боллаш баьца дааpаш, харбазаш, шура, дулх дохка йиш я.

Наьха вахара гІулакхаш тоадарна новкъостал дир барзкъаши кога гІирси тега ателье городе хьаелларо, даьтта доаккха завод болх бе йолаялийтаро. Культурно-вахара гІишлонаш хьалъеча а къахьегамхошта гІулакх деча а дола кхоачамбоацараш дІадаханза да вай. Совнархоза материально-технически Іалашбара управлени стройкаши предприятеши хиланза яргІоацача материалашца, оборудованеца механизмашца Іалашъяц. Потребительски кооперацес Іалаьмате во Іалашбу шоашта цІенош деш бола нах. КхоалагІча квартала фондах царна цхьаккха хІама дІадахийтадац аьлча а кхоачам ба. Кирпишк, хьу, тхов тІа юла хІама, кхыйола материалаш ца хилар бахьан долаш бІаьш цІенош хьалдаь ца доалаш диса мегаш да. Республикан Министрий Советои совнархозои мела къоастаду город, колхоз, совхозаш хица Іалашъяра дош. Республикан связа управленес строительни материалаш хьа ца хецар бахьан долаш юрташка 1600 цІа радио йоацаш да. Уж цІенхоштта дола кхоачамбоацараш дІадахарна эша гІулакхаш тІехьа а ца тетташ дІадоладе деза Республикански парторганизацешеи партен городской комитетои.

Кагирхошта а кхалнаха а юкъе мела бу политическии кхетамеи болх, во болх бу культурно-просветительни учрежденеша. Политически балха юкъе кхоачамболлаш дакъа лацац хьалхле лелаераша. Уж кхоачамбоацараш белгал а доахаш, ССКП горкомои первични парторганизацешеи шоай низ тІабахийтаб болх шербарна, къахьегамхошта юкъе интернациональни кхетам лакхбарна, халкъашта юкъера доттагІал чІоагІдарна, 1958 шерара халкъа боахама план ханал хьалхагІа кхоачашъе городереи юртареи нах оарцагІа бахарна.

МагІалбикера къахьегамхой Іалаьмате чІоагІа раьза хилар ССКП ЦК-а Пленума Советски Союза коммунистически партен аргІан йоаца XXI-гІа съезд гулъе аьнна баьча соцама. Деррига халкъа социалистически яхьа юкъе а баха, коммунистий Сийлахь-йоккхача Ленински партен XXI съезда сийна къахьегамеи адамий сийрда ираз — коммунизм бахьан лоаттабеча къовсамеи керда коталонаш яхарца накъа а гІоргба.

И. АВАНЕСОВ,
ССКП МагІалбикан горкома секретарь («Грозненски рабочё» тІара).

В. И. Ленина сочиненей хьалхара том

Зарба теха арайьннай В. И. Ленина сочиненей пхелагІча изданен хьалхара том. ССКП ЦК соцамах арахецаш йола из издани хІанзалца ара мел хийцачарел йоккхагІа я. Цун 55 том шин шера арахийца яргья.

Хьалхарча тома тІа йиъ произведени я. «Ахархой вахара юкъера керда боахаман декхараш» яхача статьяца. Цунах а, хІьта кхыйолча статьяех а холу В. И. Ленина марксизман идеяш Россен практически вахара юкъе кхыхьалга.

Издани дика а хоза а кийчъяь арахецаш я.

Партийни дешара юкъе кертерадар—идейни чулоацам ба

ЦХЬОАЛАГІЧА октябре областной парторганизаце партийни дешара шу доладелар.

Дешара кердача шера кийчлуш, партийни организацеша кертера теркам тІабахийтар партийни дешара ерригача звеношкара занятеш дика вІаштІехьа яьха а боккха идейно-теоретически чулоацам болаш а хилийтара.

Занятеш йолалуча хана партен торкомийи райкомийи пленумашка, коммунистий собранешка, пропагандистий семинарашка партийни дешара кийчо яра дош а дийца, республикан партийни организацеша дикагІа шаьрйир марксистски-ленински теори Іомаяра опыт. Масала, ССКП Грозненски горкомо «партийни дешара кердача шера города партийни организацей долча декхарех» дола дош а дийцар, коммунистически идейно-теоретически кхетам лакхбе лаьрхІа бола соцам тІа а ийцар. Коммунистий собранешка дукхагІа йолча первични парторганизацеша коммунистий политически дешарах дола дош дийцар.

Дешартдарий безамга а царна политическии вештеи ховча дешарга а хьежжа, партийни дешар вІащагІдолларо, ше цаІ бола хьехам хиларах тарра, марксизм - ленинизм Іомадара декхар кхы а дикагІа чакхдоаккхалургдола торо елар. Дешара кердача шера юкъе кертера моттиг лаьцар Советски Союза сийдолча Коммунистически партен истори Іомадаро. Марксизман-ленинизман университете, семинарашка, кружокашка, вешта шоаш ССКП истори Іомадеш 6800 совгІа саг ва. Соахка хинначул 4000 саг совгІа ба уж.

Кадраш экономически дешарах кхетаяра декхар дика чакхдоаккхаш да. Экономически дешара массайолча звеношка дешаш 5,7 эзар совгІа саг ва.

ДукхагІа теркам тІабахийтаб марксистски - ленински философи Іомадара а. Из Іомадеш соахка хинначул цаІ-ах дукхагІа нах ба.

Юххьера политически дешар Іомадара юкъе хинна кхоачамбоацараш укх шера дІадаьхад. 2000 гаргга саг деша вагІаш 120 совгІа политшкола я республике. Политшколаш лоархІам боллаш дукхагІа хиннай Грозненски, Советски, Урус-Мартановски, Курчалоевски, Назрановски, кхыйолча районашка а.

Текущи политикан кружокаш дикагІа вІашагІъехка я. Уж кружокаш кІезигагІа я, хІана аьлча цу кружокашка хинна дуккха коммунисташ марксизман-ленинизман кертера доакъош Іомадеш хиларах.

Марксистски-ленински теори семинарашкеи кружокашкеи доацаш шоаш Іомадеш хиларо дикка моттиг дІалоац партийни дешара юкъе.

Политически дешар шоаш Іомадерашта юкъе дукхагІа бараша марксизм-ленинизм Іомаду семинарий группашка.

Лаккха идея йолаш занятеш хилийта, коммунизм хьалъяра практикаца айхха бувзам болаш теори Іомадайта дикагІа бола пропагандисташ хержар партийни организацеша. ХІанз партийни дешар Іомадеча болх беш 2000 совгІа семинарашта, кружокашта, школашта хьалхле лелаераш, консультанташ, лектораш ба. Царех дукхагІа бараш лакхера, йистедаккханза дола лакхера, юкъера дешар ховш а пропагандистски балха опыт йолаш а ба. Инженерно-технически интеллигенцехи юрта боахаман специалистехи бола нах пропагандисташ хулга дика гІулакх да. Дешара шу долалуш пропагандисташта теоретическии методическии хьехам беш новкъостал дир. Семинарашка, кружокашка, школашка хургйолча хьалхарча занятешта хетаяь партен горкомашкеи райкомашкеи вІашагІтехача семинарашка лекцеш а йийшар, методически хьехамаш а дир пропагандисташта. Партийни дешара кердача шерах а района хьалхашка латтача боахаман политически а декхарех йолча докладашка ладийгІар цар.

Дешара шу долалуш ССКП обкомои Грозненски горкомои яьча курсаша дика новкъостал дир пропагандисташта. ССКП истори пропагандисташца республикански семинар йир. «Советски Союза Коммунистически партен истори» яхача дешара кердача пособен хьалхарча кхаь даькъах йола лекцеш, партийни дешара юкъе уж доакъош Іомадарах дола методически хьехамаш дир цу семинаре, хІьта иштта деша деза художественни литература а могадир.

Партийни дешар дикагІа дІа-юха нийсдеш а пропагандистски кадраш хоржаш уж кийчъеш а партийни организацеша даь гІулакхаш бахьан долаш дешара шу дикагІа вІаштІехьа даккха йиш хилийтар. Дешара шу эггара дикагІа дІадоладир Грозненски, Гудермесски, Сунженски, Шелковски, Каргалински районашка.

Занятей хьалхарча деноша гойт дукхагІа йолча лекторешка, семинарашка, кружокашка, школашка шоаш яь лекцеши дувцараши пропагандисташа идейно-теоретически чулоацам лакха болаш дІадихьа хилар. Масала, Каргалински РТС-а парторганизацерча ССКП истори Іомадеча кружока хьалхле лелаеча нов. Никитина «Россерча болхлой болама юхьиги марксизм дІаяржари» яха тема ше хьежаш дика дийцар, Россе капитализм дегІайоагІача а пролетариат хьахулача а хана революционни къовсам тІа-тІа чІоагІагІа миштта лакхлора, миштта хьахилар марксистски хьалхара кружокаши группаши, народничествоца лоаттабеча къовсаме марксизм миштта чІоагІ а лора, дегІа а йоагІар, марксистски организацеша Іилман коммунизм дуккхача болхлой боламца ювзарна дола хьалаш миштта кийчдора, Россе марксистски парти хьаяра декхар В. И. Ленина миштта кхоачашдир. Ше из дувцаш пропагандиста юкъе йоалайир гойтара пособи, географически карта, кхы тІаэша дуккха материал, художественни литература. ЧІоагІа дезалуш хилар ладийгІараштa цо дийцар. Дешаш бараша шоаш бе беза болх дика вІаштІехьа баьккхар пропагандиста. Царна юкъе хиннача къамаьло хьахьекхар дешаш бараштa дика ховлга, Советски Союза Коммунистически партен истори Іомаде цар чІоагІа безам хилар.

Наьсарен райисполкомерча ССКП истори Іомадара кружока хьалхле лелаеча нов. Хатаговс а дика дІайихьар хьалхара заняти. Цо дика кхетавеш бийцар марксизм - ленинизм, ССКП истори коммунисташа Іомадара лоархІам.

Уж дика гІулакхаш доахкаш санна, партийни дешара юкъе доахка цІенхоштта дола кхоачамбоацараш а гучадаьлар занятей хьалхарча деношка.

Кертера кхоачамбоацар да цхьайола занятеш идейно-теоретически чулоацам лакха боацаш, цхьайолча моттигашка марксистски-ленински теори Іомаделга вахарца айхха бувзам боацаш хилар.

ССКП истори Іомадара кружокашка хьалхара занятеш идейно-теоретически чулоацам во болаш йир Наурски районерча пропагандисташа нов. Савчукеи (Ленина цІерах йола колхоз) нов. Космачевси (Ленина цІерах йола совхоз). Іомаеш йолча темах комментарашца лоац а ца еш, чІоагІа дешаш заняти йир цар.

Во кийчо яь баьхкар хьалхарча занятешка нн. Хациеви Чехильдини (Веденски район). Чехильдина деша багІараштa ший конспект ца ешарал совгІа, доккхий гІалаташ а дир ше хьехача хана. Масала, цо йоахар Къилбаседан - американски къам хьахилар англичанаш цига баха дІабахарах.

Шоаш хьехаш йола тема кертерча даькъе дика дІаювца хайна доллашехьа а, дешаш бараш болх беш йолча предприятен балхаца из ювза ханзар цхьаболча пропагандисташта. Масала, г. Гудермеса машин-наькъа станцен парторганизацерча текущи политикан кружока пропагандиста Радецкаяс чулоацам болаш дийцар ССКП XX-ча съезда исторически соцамаш кхоачашдеш советски халкъо лоаттабеча къовсамах. Партен XXI-ча съезда сийна ше тІаийца декхараш станцен коллективо миштта кхоачаш ду дувцанзар цо дешаш бараштa.

Коммунисташта политически дешар хьехилга вІаштІехьа доаккхача юкъе хинна кхоачамбоацараш а гучадаьлар. Шалински районе цхьайола кружокаш чехка вІашагІъехкар. Масала, райисполкомера ССКП истори Іомаду кружок хьалхара заняти хила массехк сахьат хьалхагІа вІашагІтехар. Цу районе цхьайола кружокаш деша хадданза моттигаш йолаш яц. Масала, пропагандиста нов. Каунове лампа сердал а йоацаш хьийхар.

Шалински, Наьсарен, кхыйолча районашка хьалхара занятеш тІехьайоахаш а йохаеш а моттигаш хиннай. Масала, МагІалбикан городской парторганизацен пхе кружоке цхьоалагІча октябре занятеш хиланзар. № 6 йолча юкъерча школени № 19 йолча НСШ-еи парторганизацешка пропагандистий н.н. Сотниковеи Якушеви бехках занятеш хиланзар. Долакоарча стана совете занятеш ехар дешаш бараш хьа ца бахкар бахьан долаш.

Партийни дешара юкъе нийсденна кхоачамбоацараш Іалаьмате чехка дІадоахаш дола гІулакх де деза республикан партийни организацеша, партийни дешара кертера декхар марксизм-ленинизм Іомадарца, общество дегІаяра а коммунизм хьалъяра а законаш довзаш, Коммунистически партени Советски правительствони чухнахьара а арахьара а политика кІоаргга кхетаеш коммунисташ кийчбар, марксистски-ленински хьехамца дуне кхетадеш, коммунистически идейность йолаш, теори творчески Іомадеш партен членаш кхетабелга — кхоачашде деза цар. Цо торо лургья коммунистий творчески кхетам партийни организацеш идейно лакхъе.

ССКП райкомий бюрошка, коммунистий собранешка, семинарашка, пропагандистий собранешка, партийни комитеташкеи, организацешкеи шерра ювца еза кружокашка, семинарашка, школашка хиннача хьалхарча занятей итогаш. Партийни дешара занятей идейно-теоретически чулоацам лакхбар духьа партен горкомашкеи райкомашкеи хадданза йолча пропагандистий семинарашка болх тоабе беза. Пропагандисташ теоретическии методическии кийчбе царна балха опыт дикагІа йовзийта, моттигерча материалашца уж Іалашбе декхарийла я семинараш. Дешара дерригача шера йола семинарий планаш увттае еза, кружокашка, семинарашка, школашка занятеш шоай ханнахьа е пропагандисташ кийча хургболаш болх вІаштІехьа баккха беза. Коммунисташта марксистски-ленински хьехам балара гІулакх цхьаболча пропагандисташа дика ца леладелга дІадаккха деза, хІара пропагандист хьеха дика кийчлулга вІаштІехьдаккха деза, занятеш безаме, ладувгІа дог доагІаш хургйолаш.

Пропагандисташца бу болх тоабешшехьа а, берригa коммунисташ шоай политически дешар лакхданза даргдоацаш, из гІулакх бахьан уж бехктокхаме озаш хилар чІоагІа лоархІаме да, хІана аьлча коммунисташкара партен уставо дІадех марксизм-ленинизм Іомаделга. Цхьацца болча коммунисташа шоай идейно-теоретически кхетам лакхбарна кІезига теркам тІабохийташ моттиг мара ца нийслой а, из ла йиш йолаш дац, хІана аьлча, иштта волча коммуниста практически балха Іоткъам беш хургда из, наха хьалха лоатталургвац.

Кружокашка а школашка а еш йолча занятей идейни чулоацам лакхбарна теркам тІабохийташехьа а, коммунисташа шоаш шоай политически дешар Іомадарга а хьежа веза эггара хьалха шоаш планаш а увттаеш цар Іомадеча дешарга а хьожаш. Лектореш йохкилга, лекцеш ешилга вІаштІехьадаккха, дикагІча пропагандистех бола консультанташ къоастабе беза царна. Из дарна партен райкомашкарча лекторски группай болх дикагІа тоабе беза. Лекторски группа дешара шера оттаяьча планага хьежжа, хІара лектор шийн ханнахьа, идейни чулоацам лакха болаш, вахарца айхха бувзам болаш, политически ира, ладувгІар дика кхетаргволаш лекци кийчъеш хила веза.

Партийни дешара ерригача звеношка еш йолча занятей идейно-теоретически чулоацам лакхбарна кертера теркам тІа а бохийташ, коммунистий дешар вІаштІехьа доаккхача юкъера кхоачамбоацараш дІадаха деза партийни организацеша.

Коммунистий дешар дика дІадахьара эша хьал,— паргІата дІайха, сийрда цІенош, гойтара пособеш хилийтар, идейни чулоацам болаш дІадоладенна дешара шу чакхдаккхар— республикан партийни организацей кертера декхар да.

Н. АЛЕКСАНДРОВ,
ССКП НГІАССР-а обкома пропагандани агитацени заведующе заместитель.

Кагирхой цIей

Укх деношка Первомайски района кагирхой гIулбелар ВЛКСМ 40 шу даларна хетадаь дола шоай цIей дезде. IуйрaН 10 сахьат даьлча районни центрера майда хьалийзар колхозникех, болхлоех, дешархоех. Массанахьа лозунгаш, плакаташ яр. Трибуна тIа дикагIа бола къахьегамхой, партени комсомолеи райкомий секретараш, къаьнара комсомольцаш ба.

Моаршал хоатташ къамаьл дир кагирхошца партен райкома секретаро нов. Котиковс. Цо белгалдир хьатIадоагIаш дола цIей комсомола историн чухь лоархIаме долга а, хIаьта Первомайски района кагирхой доккхийча толамашца цунна духьал болхилга а.

Митинге къамаьл даьча къаьнарча комсомольцаша М. Шебиловси А. Зоринси дийцар граждански тIом лаьттача халача шерашка Ленински комсомол йоккхийча халонашца вIашагIтеха хилар.

Митинг йистеяьнначул тIехьагIа стадионе спортивни яхьаш, художественни самодеятельностен коллективай концерташ, тайп-тайпара дола сакъердаме ловзараш, халхараш хилар. Сарралца хозаш яр кагирхой гIозъяьнна оазаш.

ТУТАЕВ Iамирхан,
Первомайски район.

Ханнахьа хьажкIаш чуэцаргья

«Джалка» яхача совхоза 6-ча отделенера къахьегамхой хьажкIаш чуэцаш ба. ХьажкIаш хьаяха йолаеннача кхоалагIча дийнахьа управляющи Берсаев хьалха а волаш юрта мел вола саг ара ваьлар хьажкIаш чуэца. Шийтта дийнахьа 114 гектар хьажкIаш чуийцай цар. Къаьстта дика болх бир Яхьъяев Докас, Дадашев Дауда иштта кхыбараша.

М. ТКАЧЕНКО.

ХьажкIаш лелаерех дола бюллетень

«Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой! Ханал хьалха чуийцаи паччахьалкхента екхаи хьажкIаш ялар — деза совгIат да Советски Союза Коммунистически партен XXI съезда!» аьнна ѳерте а яздаь арадаьннад Нохч-ГIалгIай АССР-а юртабоахаман Министерствон иллюстрированни бюллетень.

Цу бюллетена тIа кеха теха я «Ханнахьеи ца йойташи хьажкIаш чуэца» яха статья.

Вай республикера юртабоахама къахьегамхой Херсонски областа колхозникашцеи совхоза болхлошцеи яхье а этта ССКП XXI съезда дикача балха хьокхамашца накъа баха гIерташ, тIайнца социалистически деххараш кхоачашде гIерташ, пачхьалкхенна цхьа миллион пунт хьажкIий фу дIадала гIерташ хиларах а дувц бюллетена тIа.

Бюллетена тIа кепа теха да колхозийи совхозийи хьажкIаш чуэцаш хьалхле лелаеча къахьегамхой хьокхамаш. Вай республике дикагIа болча механизаторашца лоархIаш ба Грозненски района 1 Мая цIерахча колхоза комбайнер И. В. Степанови тракторист П. Никитини. Цар 2378 тонн моша доакъар чуийцад, хIаьта района сийлен доска тIа а язбаьб уж.

Цу бюллетена тIа кепа техай республикан колхозашкеи совхозашкеи хьажкIаш чуэцарахи хьажкIий силос йолларахи йола сводка а.

Р. МАЛЬСАГОВ.

Автотранспортни конторан рационализатораш

XXI партсъезда сийна къахьегама доккхий толамаш доахаш, балхаш чIоагIа дика деш хьайоагIа УС СНХ Автотранспортни конторан коллектив. Укх шера итт бетта йоагIа план кхоачашъяьй цо. Автомашинашта ремонт ючари шоферашеи дика болх барах автопарка пайда боаккха коэффициент планах 0,68 йолча 0,76 хиннай. Мухь дIаккхахьарга дIабода мах 3 процент лахбаьб. 1958 шера хьалхарча квартале автотранспортни конторан болхлоша Ерригсоюзни Социалистически яхь лелаечарна юкъе хьалхара моттиг яьккхай. Цудухьа царна совгIата 75 эзар сом ахча деннад.

Укх шера цIаккха Республикан Сийлен Доска тIара Iа ца йоалаш хьайоагIа конторан коллектив.

Болхлошта юкъе доккха дакъа лоацаш ба рационализатораши изобретателаши. Дукха ха йоацаш шоай балха толамаш кхы а айде, керда накъаш туча даха аьнна, транспортни конторан рационализатораши изобретателаши конференци яь хиннай.

АТК кертгерча инженера нов. Сапроновс аьлар.

— Укх шера нийс бетта АТК гIолла балха юкъе йоалаяьй 119 рационализаторски предложени. Царех 186,5 эзар сом пайда баьннаб. Къаьстта хьинар совгIа даьккха болх беш ба рационализатораш — слесараш Л. Зайченко В. Кругов, Пчелинцов, токарь В. Будников, иштта кхыбараши. «Автомашиний инерционни самоподъемник» яхачох слесара В. Круговс еннача предложенех шера боала пайда 44 эзар сом ба.

Конференце цхьацца балха юкъе дола кхоачамбоацараш а дийцар. Цхьайола дика рационализаторски предложенеш конторан цхьан цехе мара балха юкъе цакхухьаш моттигаш я. КIезига новкъостал ду инженерно-технически болхлоша рационализатораштеи изобретателаштеи.

Конференцес соцам бир болх аттагIа беи хала мел долча балхашта механизаци еи. Говзал вIаши йовзийтар а долаш, кхы а дукха гIулакхаш дийцар конференце.

ШАТАЛОВ.

ДикагIа кийчле бахача наьха перепись ярна

ССКП XXI съезда накъа болхаш Нохч-ГIалгIайчен статистикан болхлоша беррига шоай низ тIабахийтаб 1959 шера хургйола бахача наьха Ерригсоюзни перепись дикагIа чакхъяккхарна. Из лоархIаме гIулакх долга а ховш ЦСУ районийи городийи органаша партийни, советски, комсомольски, профсоюзни организацешца цхьана дикка кийчо яьй цунна.

Республикан хIара районе чIоагIъяь я переписа кийчо яра а из дIаяхьара а планаш. 1 сентябре денз перепись ергйола кадраш лаха а уж Iомае а йолаеннай статистически органаш. Дика чакхдаьлар из гIулакх Грознен Ленински районе. Цу районе ЦСУ инспектурас духхьала цхьан сентябрь бетта вIашагIтехар перепись ярна эшаш мел бола болхлой. Ленински райсовета исполкомо хьалххе хIара предприятега, учрежденега, дешара заведенега дIахайтар эшаш йолча кандидатурай контрольни цифраш. Перепись е хоржаш хинна кадраш болхлоша, дешархоша шоай собранешка ювца а ювцаш, хержар. Цудухьа цигача хержараш йоазув а ховш, кхетаме нах ба.

НГIАССР-а статистически управленес вIашагIъеххай переписни отделий заведующейи перепись яра районни инструкторий помощникийи ялх дийнахьа йола курсаш.

Цу курсаша лерхIар перепись яра кулгалдергдола болхлой кийчбелга а, инструктораш-контролераши счетчикаши кийчбе ховргдолаш ужаш Iомабелга а да. Инструктораш-контролераш кийчбергба ноябрь бетта, хIаьта счетчикаш кийчбергба декабре.

Перепись ергйола болхлой кийчбелга лоархIаме а бехктокхаме а гIулакх да. Перепись чакхъяккхара толам кадрай говзалга хьежжа хургба. ХIара переписни болхлочоа ха деза перепись яра порядок, переписни листаш тIа а кхыдолча документаш тIа а йоазош делга. Теоретически материалаш Iомаяьчул тIехьагIа практически занятеш йолае еза. Беррига болх йистебаьнначул тIехьагIа хIара болхлочун говзалга хьажа веза.

Переписни болхлой кийчбеш дикка гIо де деза партийни, советски, кхыйолча общественни организацеша. Семинараш вIашагIйохкарна дика помещенеш еш.

Предприятей, учрежденей, организацей кулгалхой деххарийла ба переписни болхлой инструкташ йолча хана балхах мукъабаха хIаьта нагахьа санна эшаш хуле семинарашка хьааха царна транспорт Iалашъе а.

Дика кийчо яьча болхлоша нийса а дика а чакхйоаккхаргья бахача наьха перепись. Наьха перепись яро пачхьалкхенна гIо дергда, вай мехка халкъа боахмеи культурани ворхI шера йола план оттаярна.

В. КОЛИЕНКО,
НГIАССР-а Статистически управленен наьха перепись яра сектора лакхехьара экономист.

Нефтяникаш Iомалуш, говзал дIа-юха телаш ба

Хадданза лакхайоах Гудермесски нефтяникаша шоай говзал. тIагIертта кара ерзаю цар техникан керда говзалаш, безаме Iомаю цар тайп-тайпара йола профессеш. ТIеххьарча шерашка гучадаьннад цхьан сaго тайп-тайпарча профессех болх белга боккха лоархIам болаш хилар. Цудухьа дукха нефтяникаш массехк специальность йолаш ба, бIаь саг совгIа ва шиъ-кхоъ професси йолаш.

Нагахьа санна скважинашта ремонт еча хана цкъаза лаьтта кIалхара ремонтникаш боацаш хилча, из болх толаме чакхбоакх операторашa н. н. Панченкос, Мартиновс. Лозоренкос, кхыбораша а.

20 шу совгIа промысле болх баь вола электромонтажни цеха слесарь-электрик нов. Беляев йиъ специальность йолаш ва, обмотчико нов. Крикуновс монтера а слесара а болх Iомабаьб, хIаьта нов. Шкарана дика хов слесарнии монтажнии балхаш а радиотехника а.

ГIишлош хьалъяра-монтажни цехе беррига болхлой шиъ-кхоъ специальность йолаш ба.

Цхьан профессех болх баь Iе йиш йолаш яц транспортни цех а. Из дика хов автомашинашта ремонт еча слесараштa н. н. Федаковна, Щербаковна, Слесаревна. Цар дика Iомадаьд трактораши автомашинаши лелаелга. Дукха трактористаш а шофераш а ба каменщика, плотника, бетонщика специальность йолаш.

Гудермесски нефтяникаша боккха лоархIам бу говзал дIа-юха теларна а. Каст-каста болх уж говзал Iомаяр духьа вай мехка кхыча моттигашка. Иштта Дагестански нефтяникаш болча хилар электромонтер нов. Беляев, плотник нов. Носов, мехкдаьттан замерщица йола нов. Матяева. Дукха ха йоацаш МагIалбика нефтяникий говзал Iомае баха хилар мехкдаьтта даккхара оператор нов. Оськин, мехкдаьтта даккхара комплексни бригадан мастер нов. Суслин, слесарь нов. Труцкой. Грозне шин бетта йолча курсашка дешаш хилар операторашa н.н. Лысенкои Салаеви. Ставрополе нефтяникий совещане ваха хилар нефтепромыслови управленен кертера геолог нов. Строцкий. Цул тIехьагIа цу новкъосташа шоай говзал кхыча нефтяникашта дIайийцар.

Н. ЗАЗДРАВНЫЙ,
г. Гудермес.

Дика болх бу къахьегамхо

Шахтомиров Сулъян зIамига волаш висар да а венна.

14 шу даьннадар Сулъяна цу хана. Нанас хьалкхеде дезаш кхо бер дар Сулъян а волаш. Дукха халонаш духьал эттар царна.

—Да дийна волча хана а, цунна новкъостал деш, Павлодарски областе, совхоза ширпотреба цехе столяраl болх беш вар со, цу хана 13 шу даьннадар са,— яхаш дувц Сулъяна. Цу хана автомашинашцара болх чIоагIа дукха безабелар сона...

Цунна дагадаьлла гIулакх кхоачаш хилар 1953 шера, Джамбульски областе шоферий курсаш цо яьхача.

Пхи шу совгIа ха я Сулъяна машина тIа болх бу. Машинно-тракторни станцен специалисташтеи кулгалхоштеи гуча дар Сулъяна ший болх чIоагIа дукхабезабеннилга. Цо беззаме Iомайора машина оатхалаш, наргахьа мара вехацар цо механикшийна новкъостала, цхьайола чоалхане ремонт а ше йора цо, цул совгIа новкъосташта новкъостал а дора.

Нохч-ГIалгIай республика юхаметтаоттаяьча хана цIа а вена, Ачхой-Мартановски района Шалажи яхача юртарча лесоучастке шофераl балха а этта, хIанз а цига болх беш ва из.

Кердача моттиге а чIоагIа везавелар из коллектива. Предприятен партийни а профсоюзни а организацешеи администрацеси дикача балхаца из белгалваьнна хиларах шозза баркал кхайкадаь цунна.

Советски Союза Коммунистически партен XXI съезда а Сийлахь-боккхача Октябра 41 шу дизара а сийна социалистически яхье а этта, хIара бетта йола норма, цхьаккха авари а ца еш, тIеххкхоачашъю цо.

Сулъяната доахалургда дIахо а керда толамаш.

НОВОСЕЛЬСКИЙ Б.

Металлолом пачхаьалкхенна эшаш да

Металлургически предприятешта ца хадлаш болх бе бедал лоаттаяр боккха лоархIам болаш, пачхаьалкхенна Iалаьмате чIоагIа эшаш гIулакх да. Доккха дакъа лоац цу балха юкъе металлолом гулдаро а, из металлах хIамаш еча предприятешка дIаккхачийтаро а.

Металломо дIаккхесса уллача хьабеш пайда беце а из металл лоаладеча пешкашка лоаладича цунах хьае йиш я керда автомобилаш, станокаш, тракторш, оатхалаш, кхыйола халкъа боахама продукци.

Иштта лоархIаме из гIулакх доллашехьа а, цхьайолча предприятей кулгалхоша пайдана йоаца, тишъенна аьшка оборудовании, машинаши ший ханнахьа дIалац Вторчермете, цунца телхаю пачхаьалкхен из дIадалара ханаш.

«Чечингстрой» треста машиннопрокатни базе вIашагIъяьккха, пайдана а йоацаш 30 тонн хиллал тайп-тайпара оборудовани улла дуккха хаьннай. «Теркумводстроян» 5-ча гIишлони-монтажни управленен (начальник нов. Белаш) кIора складе улл 12 тонн хулаш йола ши нефтяной двигатель. «Дермосттресте» яда пайдана йоаца емкосташи еха автомашинаши. «Сельэлектро» СМУ балха пайдана йоаца экскаватор улла 3 шу даьннад.

Итташ предприятеш я иштта цу гIулакха лоархIам ца беш а тишденнача аьшках юха лоала а дийя керда машинаш къаелга кхетаде ца ловш а.

ДIаккхесса уллача метте металла тIаюжача цхьан мукхо доаду пачхаьалкхенга дIа ца кхоачийташ миллион тонн гаргга металл.

Нохч-ГIалгIай совнархозо соцам баьбар архитектурно кийчъянза йола аьшка карташ хьаяха аьнна, бакъда, из кхоачаш мишта бу хьожаш саг-м вац.

Крекинг-завода (директор нов. Русаков) гонахьа дика карт я, цул совгIа, шолха карташ я массехк моттиге, масала: бешанна, стадиона, гаража гонахьа. Старопромысловски НПУ хIара участок аьшка карташ гонахьа йолаш я.

Совнархоза предприятешта укх шера 1858 тонн металлолом дIа ца луш тIадисадале а цу гIулакха сагота саг вац.

Укх шера нийс бетта цхьайолча предприятеша дIаяланза йиса планах йоагIа металлолом 2088 тонн я. Цунах хургьяр чIоагIа низ бола 209 керда трактор.

Вторчермета республикански управленес массехказа аьннад «Красный молот» яхача завода директорага н. Юденевичага, пешкашка юха лоалае мегаргйола металла отходаш свалке дIа ма кхувса, дIале уж пачхаьалкхенна, аьнна. ХIаьта а укх нийс бетта заводо дIаккхесса металл 441 тонн я. Планах цунга, дIаяланза йоалаш я 278 тонн металлолом.

Тоъам болаш да, вай мехка хьадеш долча болатах нийсса ах гаргга металлолома отходех делга хайча, иштта бос болча метталлех хьаю продукци, кхоалагIа дакъа отходех елга хайча.

Из болх дIабахьа гIерташ дика новкъостал ду комсомольцашеи дешархошеи. Вай республикерча комсомольцашеи кагирхошеи 1957 шера гулъяь металлолом 2301 тонн яр, хIаьта укх шера нийс бетта дIаеннай цар 1061 тонн. Духхьал октябрь бетта 9 дийнахьа дешархоша шоаш гулъяьй 73,5 тонн металлолом, Тоабаьб металлолом гулъяра болх потребкооперацен системерча «Главвторсырьен» организацеша а.

Цхьабакъда, цу Iалаьмате доккхача гIулакха терко кIезига еш ба цхьайолча организацей кулгалхой.

Металлолом гулъяра а, пачхаьалкхенна дIаялара а хьакъехьа правительствос баь соцам сихагIа кхоачашбарна партийни организацеш деххарийла я организацейи предприятейи кулгалхошкара цу балха план кхоачашъяр хадданза хьадеха.

И. ДОНЕЦ,
Вторчермета Нохч-ГIалгIай Управленен диспетчер.

Нохч-ГIалгIай АССР-а дукха бераш долча ноаношта „Материнская слава“ яха орденаши „Медаль материнства“ яха медалаши яларах дола Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума 1944 шера 18 августа арадаьккхача указага хьежжа совгIаташ лулда:

«Материнская слава» яха I-ча степена орден ийс бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта

Гадаборшева Мади Орциевна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Давлетукаева Кока—Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Сапралиева Баги Хамзатовна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

«Материнская слава» яха II-ча степена орден бархI бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта

Ведзижева Фаризет Умаровна — Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

Корхоева Дугурхан Берсиевна — Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

Хамзатова Кульсум—Надтеречни района Макен-Юрт яхача юртарча цIен нанна.

Хаштырова Фадиман Газмагомедовна—Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Яндиева Хади СаIадал-Хаджиевна — Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

«Материнская слава» яха III-ча степена орден ворхI бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта

Арапиева Тамара Сосиевна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Букулова Ашта — Надтеречни района Гвардейское яхача юртарча цIен нанна.

Вахидова Курзама — Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Гагиева Казибан Гнезовна—Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

Гайсанова Реданта Мурзабековна — Назрановски района Iаьли-Юртарча цIен нанна.

Далаева Хада — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозница.

Даланова Зинаида Джамалдиновна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Джабарова Хапи — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозница.

Джабраилова Хазант — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Джунаидова Азман — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Дзортова Кейпа Усмановна — Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

Евлоева Дугурхан Асланбековна—Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Зазоева Рукъет Гетагазовна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Магомедова Каба — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозница.

Манина Александра Николаевна — Шалински района Шали яхача юртарча Промкомбината болхлочоа.

Омельченко Раиса Ивановна — Шелковски района Червленная яхача станицан цIен нанна.

Саидова Захра — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Салимгериева Асият Маматовна—Шелковски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Солтомурадова Айшалу — Курчалоевски района Орджоникидзе цIерах йолча колхоза колхозница.

Улхаева Джуу — Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Успахажиева Умисат — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Ханалиева Маржан — Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Хатаева Табарак — Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Цуроева Рукъет Мурзабековна — Назрановски района Iаьли-юртарча цIен нанна.

«Медаль материнства» яха I-ча степена медаль ялх бер а даь уж хьалхкедаьча ноаношта

Абдулхакимова Кильсани — Курчалоевски района «Новая жизнь» яхача колхоза колхозница.

Абдрахманова Азман — Урус-Мартановски района Комсомольское яхача юртарча цIен нанна.

Алиева Белита — Курчалоевски района «Путь к коммунизму «яхача колхоза колхозница.

Аслаханова Аминат — Надтеречни района Братское яхача юртарча цIен нанна.

Баснакаева Бата — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Бештоева Банита Мурцалиевна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Григоренко Клавдия Афанасьевна — Шелковски района Шелковская яхача станицан цIен нанна.

Джабраилова Пима — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Джацаева Наташа —Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Дзейтова Люба Абдуловна—Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Жебирханова Лайла—Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Зазоева Ханифа Генардиевна — Назрановски района Назрань юртарча цIен нанна.

Зайнулаева Буша — Курчалоевски района XX-ча партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Закаева Кабха Абдулазиевна — Надтеречни района Знаменское яхача юртарча цIен нанна.

Зукаева Бакарбика — Урус-Мартановски района «Красноармейский» яхача совхоза болхлочоа.

Зязикова Калимат Татар-Хаджиевна — Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

Ибрагимова Кульсум — Надтеречни района Надтеречное яхача юртарча цIен нанна.

Кадырова Нурпат — Надтеречни района Верхний Наур яхача юртарча цIен нанна.

Минкаилова Зайнаби — Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Мукиева ПятIимат — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Мусаипова Умайсат—Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Курбанова Мария Астафьевна — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Нургалиева Маржан — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Поволоцкая Матрена Петровна—Каргалински района Бороздиновская яхача станицан цIен нанна.

Подлубная Мария Александровна — Шалински района Червленная яхача станицан цIен нанна.

Саламова Аша — Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Сайдулаева Меи — Надтеречни района Знаменское яхача юртарча цIен нанна.

Темирбулатова Кока — Шалински района Райпо гIулакхе йолчоа.

Троицкая Анна Георгиевна — Каргалински района Дубовская яхача станицан цIен нанна.

Туркаева Майса — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Туршиева Халимат — Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Ужахова Хамсат Асланбековна — Назрановски района Барсуки юртарча цIен нанна.

Хан Вера Сергеевна — Каргалински района Максим Горьке цIерах йолча колхоза колхозница.

Цечоева Довхан Асултановна — Сунженски района Краснооктябрьское яхача юртарча цIе нанна.

Эдильсултанова Пада — Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юртарча цIен нанна.

Элимханова Айма — Надтеречни района Мекен-Юрт яхача юртарча цIен нанна.

Эльгайтарова Айган — Каргалински района Сары-су яхача поселка цIен нанна.

Эгиева Нурсет — Надтеречни района Верхний Наур яхача юртарча цIен нанна.

«Медаль материнства» яха II-ча степень медаль пхи бер а даь уж хьалхкедаьча ноаношта

Ааева Балаш — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Абакарова Хавра—Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Абуева Зулай — Курчалоевски района Орджоникидзе цIерах йолча колхоза колхозница.

Агатиева Залуба — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Ахмадова Дуда — Курчалоевски района «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозница.

Азимова Аймани — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Алиева Мария — Шалински района Шали яхача юртарча цIен нанна.

Арсанова Табарак — Курчалоевски района Ленина цIерах йолча колхоза колхозница.

Атакеева Есет — Курчалоевски района XX партсъезда цIерах йолча колхоза колхозница.

Атсаламова Мара Магомедовна — Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юртарча цIен нанна.

Ашурова Бурли Хапруновна — Грознен Ленински района цIен нанна.

(ДIахододар хургда).

ДикагIа йолча белорусски колхозе

Сурта тIа: «Рассвет» яхача юрт-боахама артела цхьан библиотеке.
В. Савостьянова сурт. ТАСС-ан фотохроника.

Магилевски область. Вай беррига мехка дикача толамашца йовзаш я председатель Социалистически Къахьегама Турпал Кирилл Прокофьевич Орловский вола Кировски районера «Рассвет» яха колхоз.

ТIом хиннача шерашка цу юрта боахама артела хIамаш фашистски акупанташа цIенъяь дIайихьаяр. 200 цIенна цхьа етт мара бисабацар. Дукха низ а къахьегам а тIа бахийта бийзар председателеи колхозхойи колхоза хьалхалаттачарна тIехьакхе гIерташ.

«Рассвет» яха юртбоахама артель хIанз — шерра-шера миллионаш сома пайдаш а деш, дуккхача доакъоех латташ бола бокха боахам ба.

Колхозе чIоаггIа теркал деш да хьайбаш а цар продуктивность а алсамдоахилга. Колхоза фермашка да 3 эзар бежан, царна юкъе 2 эзар бетташ етт ба. Соахка хIара Iаттагара яьккха шура, юкъера лаьрхIача. 4.513 килограмм хилар. Цул совнагIа, артела я кхо эзар гаргга хьакха, жа ферма, оалхазарий ферма.

«Рассвет» яхача колхозе пайда дукхагIа луча боахаман доакъех цаI да лен (гета) дIабер. 500 гектар долча лаьттан тIа дIабувш ба лен. Цу езача технически культуран лаккхара хьувкъамаш даха Iомабеннаб колхозхой. Цу тайпара доккхий толамаш даьхад укх шера юртбоахаман артела сомий бешамаш лелаечара. Алха сом бохкарах колхозага кхоачаргба шиъи ахи миллион сом совгIа пайда.

Боахама керттера доакъош детIадоаладар а, хьайбашкара йоала продукташ алсамъяхар а кхашкареи сомий бешамашкареи хьувкъамаш совдахар а бахьан долаш чIоаггIа экономически база вIашагIъеллай юртбоахама артело. Масала, соахка колхоза доход 17 миллион сом хилар. Цу ахчах цаIи ахи миллион сом пачхаьалкхенгара техника эцаш дIадахийтар колхозо. ХIанз колхозе я 22 трактор, тайп-тайпара 15 комбайн, 2 экскаватор, 36 автомашин, кхыйола юртбоахама машинаши оруденши.

Ди тIехь тоалуш латта «Рассвет» яхача юртбоахама артелерча колхозхой материальнии культурнии вахар. Царех дуккхачар шоай доалахьа автомашинаши мотоциклаши я. Щеношка чуяхкай электричествои радиои. Дукха ха йоацаш хьайийлай колхоза санаторий. Къабеннача колхозхошта пенси тел. Наха культурно салаIарна мел эшар долаш да юртбоахама артеле. Цига я 4 клуб, 4 библиотека. Культуран ЦIагIа ханханнахьа кинофильмаш хьувкх. Колхозхой бераша дешаш йиъ школа я.

Дика толамаш дахарах Ерригсоюзни юртбоахама выставке дакъалоацаш я «Рассвет» яха колхоз. Дуккхача колхозхошта хьинаре къахьегарах орденаши майдилгаши тийннай. Артела председатела К. П. Орловскена, доярканна Ф. Ф. Киселевана, свинаркийна Х. Ш. Михневайна Социалистически Къахьегама Турпал аьнна сийлахь цIераш еннай.

Сурта тIа: «Рассвет» яхача юртбоахама артеле бешара Iажаш чуэцаш ба. Хьалхарча плане колхозница А. Ф. Королева я.
В. Савостьянова сурт. ТАСС-ан фотохроника.

Доазол дехьара

Китайски Халкъа Республике доладеннад болх белга а дешилга а цхьан тарделга. Дуккхача лакхарча дашара заведенешка а шоллагIча лагIан школашка а тайп-тайпара предприятеш яхкай. Вузашка хIанзелехь а 3700 фабрики цехи йиллай. Цу дешо дешари Iилман болхи тоа а берга, бахархой хьал-торо тоа а ергья. Фабрикашкеи цехашкеи деча балхех студенташта лашка а тайп-тайпашара заведенешка тайп-тайпара предприятеш яхкаро чIоагIбергба вузий юрта боахамцареи промышленностацареи бувзам.

Пекински металлургически промышленностан технологически школе дешархоша шоаш юллаш латт йоккха йоаца металлургически завод. Йилла йистеяьнначул тIехьагIа предприятес шерра-шера 50 эзар тонн металл лурга.

Сурта тIа: завод юллача метте проектни станок дIаоттаеш боахк.

Фу Чуна сурт. Синьхуан агентство.

Ливана премьер-министра заявлени

Бейрут. (ТАСС). Ливана премьер-министра Караме Рашидас моттигерча печата викалашка заявлени еннай. Цу тIа цо белгалдаьккхар Ливана мехка укх сахьате сатем оттабаь хилар. Карамес аьлар, экономика юха оттае гIерташ беррига низ тIабохийташ я паччахьалкхе. ХIанз мехка вахара эггара чIоагIагIа эшар, кхерамах лоравалари Ливане бахача наха юкъе тешам оттабари да. Карамес хьахайтар, Ливана арахьара политика ювцаш беррига а министраш шоайла барт ца эгIаш хилар. Паччахьалкхенна лов, аьлар цо, ВIашагIакхийттача Iарбий Республикаца гIулакхаш тоа дар а цунца доттагIал чIоагI дар а.

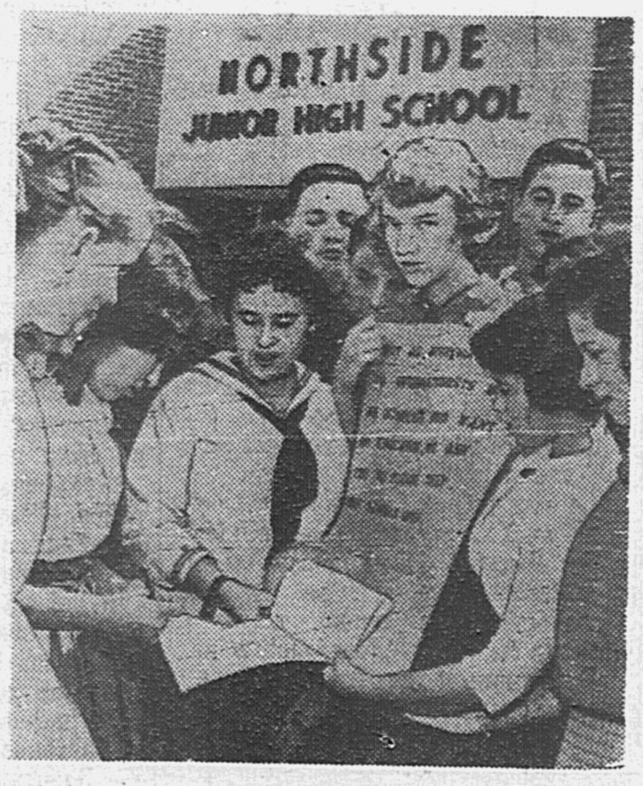
Сингапуре бе болх ца хилар

Нью-Йорк, 24-ча октябре. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» американски газета корреспондента Колба Сингапуфера беча хоамах, Сингапура керттера министр волча Лим Ю Хок яхачо цу корреспондентага аьлар, Англен Дальни Востокерча цу колоне хIанз болча 400 эзар болхлочох 100 эзар саг е вIалла а бе болх боацаш е диззаьча балха дийнахьа бе болх боацаш ва, аьнна.

Корреспонденто белгалдоакх, дукхача шерашкахь ца хиннача тайпара чIоагIа ирденна из бе болх ца хилара гIулакх тIаоттадара бахьан халкъашта юкъера торговли чухнахьа ялар да, яхаш.

Американ ВIашагIкхийтача Штатай Лакхехьарча Суда решенех къулбехьарча штаташка дIадоладала дезаш да кIайбарийи негрийи бераша цхьана дешилга.

«Интеграци» е гIертарна чIоагIа духьала да моттигашкара Iаьдалаш. КIайбашта юкъе расистски уйла хьалхьоае гIерташ, къулбехьен дуккхача штатай губернатораша массехк школа дIакъайлай.

Сурта тIа: Норфольке дIакъайлача ялх школах цхьан школен дешархой кулгаш яздеш боахк школа хьаеллар дехаш йолча петице тIа.

Ассошиэйтед Пресс сурт.

Таиланде латта хьал

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствон корреспондента Бангкокара беча хоамах, 20-ча октябре Таиланде паччахьалкхен переворот хиннай, из хиларах таиландски армен главнокомандующи Сарит Танарат керте латта тIема группировка Iаьдала доалде а эттай. Переворот хинначул тIехьагIа Сарит Танарата Iалаьмате сиха берригача мехка чрезвычайни хьал оттар кхайкадаьд, хIаьта хIанз долча конституцен лелам соца а бир мехка лакхехьара законодательни орган — Национальни собрани дIа а яьккхар.

Франс Пресс агентствос беча хоамах Iаьдала доал де этта йола группировка конституцен цхьайола статьяш хувцарах дола дош Iомадеш я. Бангкокски радиос хоам баьб правительствоца барта а болаш яьй из переворот аьнна. Щул совгIа сообщене тIа йоах, Танарата группировкас «король керте а латташ мехка йолаш йола институташ шоай метте йитара» духьа дIалаьцад Iаьдал.

Юнайтед Пресс Интернейшнла корреспондента белгал доах тIехьарча деношка фельдмаршала Сарит Танарата оагIонгахьара бараша мехкара конституци Франце хийццача тайпара хувца деза аьнна предложени яь хилар.

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствон корреспондента Бангкокара беча хоамах, Таиланде Iаьдал дIалаьцача фельдмаршала Сарит Танарата тIема группировкас мехкара еррига политически партеш дIаяха аьнна кхайкарал даьд.

Даллесаи Чан Кай-шенеи юкъе хиннача переговорех Синьхуа агентствос яхар

ПЕКИН. (ТАСС). США-н паччахьалкхен секретара Даллесаи Чан Кай-шенеи юкъе хинна переговораш ювцаш, Синьхуа агентствос йоах, переговораш хинначул тIехьагIа цхьана араяьккхача коммюникес тешал ду «Китаяс Цзиньмыньдаона йоккхий топаш еттилга ханна соцадарах «цIаккха а хургбоацаш гIом соцабарах» аьнна цIи йола американски предложени чакхъяккхарна пайда эца тIалостадаь ВIашагIкхийттача Штатий бIеха планаш» йохарах.

«Шоай коммюнике тIа, — дIахо йоах Синьхуа агентствос, — Даллесеи Чан Кай-шеси агрессивни керда гIулакхаш» да яхаш аьла-диттагIа дувц китайски халкъо Цзиньмыньдаорча чанкайшистски эскарашта карательни еттача йоккхийча топех. Коммюнике тIа белгалдоакх, Цзиньмыньдаои Мацзудаои лораделга Тайваньи Пэнхуледаои лордарца айхха дувзаденна да яхаш. Цо цIаьххаз а тешалду американски Iаьдал хьалха а санна Китайна духьалара агресси лелаяра политика дIахо кхахьа гIертарах.

Шоай коммюнике тIа китайски халкъаи Чан Кай-шенеи юкъера граждански тIом цхьан оагIорахьара Китайнеи Советски Союзаи шоллагIча оагIорахьара ВIашагIкхийттача Штаташтеи чанкайшистски ордингаи юкъе латта дунен халкъий гIулакхех дола хIама де гIерт уж, хIаьта из бахьан а оттадаь, Китай чурча гIулакхашта юкъе лелха а гIерт ВIашагIкхийтта Штаташ. Коммюникес кхерам тIатувс Китайна «массаоагIорча тIемца».

Ший суверенитет а территори вIашагIтохар а бахьан долаш уж лорасш лоаттабеча къовсама тIера китайски халкъ даккха гIерт из.

«Ши Китай» е лерхIаш йола ший агрессивни уйлащ чакхъяха гIийрта ца Iеш, «ши Китай» яьчул тIехьагIа Китайски Халкъа Республика дIаяккха а лерхI цар.

Синьхуа агентствос белгалдоакх, печата тIа хоам баьчча тайпара, коммюнике тIа хьоа ца деш дут переговораш еча хана цIенхоштта барт ца кхеташ хинна дешаш. Уж ца хьоадарал совгIа, коммюнике тIа дуккхаза а дувц ВIашагIкхийттача Штаташтеи чанкайшистски ордингаи юкъе «барт хиларах», Даллесаи Чан Кай-шенеи юкъе хиннача переговораша «из барт хилар дIахьокха керда торо елар» яхаш дувц коммюнике тIа. Даллесаи Чан Кай-шенеи юкъе хиннача пергоборех цхьана йолча коммюнике тIа иштта йола формулировка хургья аьнна хьалхехьа хоам баьбар малхбузерча агентстваша. Уж хоамаш деш белгалдоахар, мадарра дола гIулакхаш къайладахьарна «шаккъе а оагIув кхотабеннеи барт цаI болаши» бар аргда коммюнике тIа, яхаш.

КИПР. Никозе лийцача наха чухьожаш боахк английски салтий.

Эллас пресса сурт. ТАСС фотохроника.

Тхогга ЯЗДУ

Комсомола 40 шу дизара сийна шоайла социалистически яхье а баха хьажкIаш чуэцачеи доакъар Iалашдечеи хьинаре къахьегаш доккхий толамаш доахаш ба Саясановски районерча Калинина цIерахча колхозера комсомольцаш.

БIаьстан юххье тIаийцадар цар ВЛКСМ 40 шу дизара сийна хIара гектара тIара 35 центнер хьажкIаш яха а, ханал хьалха доакъар Iалаш даь бовла а. Йол Iалашъяра декхараш 150 процент кхоачашдаьд цар, хIаьта хIара гектара тIара 40 центнер хьажкIаш а йоах цар.

Г. АЛМАЗОВ.

* * *

Хоза кийчдаь иллюстрированни школашта лаьрхIа дола плакат арадаьннад. Цу тIа дувц вай республикерча колхозийи совхозийи кхашка вIашагIъехкача дешархой производственни бригадай балхах.

Плаката тIа кепа теха я Наурски районерча Николаевски юкъерча школан дешархой бригадан бригадира Л. Волхова статья а, Сунженски районерча Ассински юкъерча школан дешархой бригада бригадира Усачева статья а, иллюстрацеш а.

Ю. ОЛЬГИН.

* * *

Слепцовская яхача машин наькъа станце школьникаша хьинаре къахьегарца хьалкхеяьй йоккха сомий беш. Шоай хьехархочун нов. Шальной хьалхленца дика доал ду цар цу беша.

ХIанз вай республике кхайкаьча «беша месячнике» дакъа лоацаш железнодорожникий поселок гаьнаш йогIаш тоаеш, хозъеш ба уж.

С. КЕРИМОВ.

* * *

Дукха ха яц Гудермесски совхоза ялхлагIча отделене дояркал болх бе Махмудова Жовхьарат йолаенна. Беррига низ тIа а бахийта, болабир цо из болх дIа. Ше ца кхеташ дола хIамаш хеттар цо хIанззехьа а шера дола шура яккхара декхараш кхоачашдаь йолча опытни дояркага Есимат Майрунаевага. Укх деношка ВЛКСМ членалла дIаийцай Махмудова — цунна доккха совгIат хилар цунах. ЧIоагIа гIадбаха бар цун новкъостий а.

* * *

940 лекци йийша баьннаб Гудермесски района политически Iилмани кхетам боаржабара обществон лектораш (обществон правленен секретарь нов. Богучарова). Дерригача шера планах еша езараш 1000 лекци мара яц. Из план тIехкхоачашъергхилара шеко яц. Из доккха совгIат да партен XXI съезда.

Дуккхаза йийшай лекцеш лектораша н.н. Петровс, Грачевс, Мелексенкос, Жильцовс, Рогальскес иштта кхыбараш а.

З. НИКОЛАЕВ.

* * *

Дукха нах ба Наьсарен районе керда цIенош хьалдеш а, къаьна дарашта ремонт еш а. Щудухьа чIоагIа эш царна кIир. Цхьабакъда Наьсарен райПО-с кхы дIахо сатоха йиш йоацаш ладара-м леладу бахача нахага кIир йохкара гIулакх. КIир эшаш вар 30 километр гаьна уллача Орджоникидзе а ваха из я езаш хул.

ХIана яц районе йохкаш кIир? ХIана йиц йокхо бахача наьха? Цу хаттарашта жоп дех ас Наьсарен РайПо-н хьалхле лелаерашкара.

М. АСЛАМБЕКОВ.

* * *

Первомайски хьун участкан болхлой коллективаца ба вIалла дешапза а кIезига дийша а болхлой. Цхьабакъда царна дешар хьехара, йоазув Iомадара йоакхо-м йиц. Йоккхий торонаш я укхаза из болх толамца дIабахьа.

БоагтIача боараме лелабац укхаза кхетама болх а, наьна меттал лекцеш ешац, ладувгIа радио яц.

И. КОДЗОЕВ.

Нохч-ГIалгIай студентий гIулакххаш

Шерра-шера дукхагIа хул лакхерча а юкъерча а дешара заведенешка дешаш бола нохчийи гIалгIайи кагирхой. Нагахьа санна массехк шу хьалха лакхера дешар дийша вола зIамига саг (йоI хIаьта а вета а) наггахьа мара нийслуш хинна веце, хIанз дукхагIа ба нохчаштеи гIалгIаштеи юкъе лораш, инженераш, техникаш, агрономаш, хьехархой. ТIехьарча шерашка дикка дукха деша хайшаб вай кагийнахи мехкарийи. Нохчийи гIалгIайи студенташ хIанз мехка тайпа-тайпарча городашка бIаргаго йиш я.

Тахан оаха дувц тайп-тайпарча дешара заведенешка деша багIача нохч-гIалгIай студентий гIулакххех.

Хьокхаме болх баьб Казахстане ялат чуэцаш

Укх деношка Кокчетавски областера цIабаьхкаб Нохч-ГIалгIай студенташ. Белаш, ловзаш, дог гIоздаьнна бахар июль бетта цигача Iо, иштта бар уж аханза даьдача лаьттай къахьегамхошта дикка гIо а даь, Грозне юха цIа кхаьчача.

Кзылтуйски районе Елтайски зерносовхозе хилар Грознен дешара заведеней йоккха отряд. Ялат чуэца доладалалехьа цIенош, отараш хьалдеш хилар Нохч-ГIалгIай педагогически института студенташ. Кодзоев Махьмадеи Наурбиев Идрисеи бригадаша хьинаре къахьегар отараш деш. Царна юкъе дикка хоалуш белгалбаьлар студенташ Мальсагов Абу, Медов Якъуп, вежарий Ужаховар Махьмади Iамерхани.

Студенташта юкъе дукха бар хьалха юрта боахаме болх а баь, тайп-тайпара специальностащ йола студенташ. Иштта, Дунаев Данилбек комбайнер волаш болх бир цигача, хIаьта Костоев Башир комбайнера помошник волаш хилар.

Кагийча наха нийсса болх бир ялат чуэцаш пединституте деша багIача мехкараша Ибрагимова Маликас, Мержоева Ирас, Банхаева Фатимас, хIаьта педагогически училищен студенткас Магомадова Падама. Дуккхача студенташта юкъе хьинаре къахьегарца белгалбувлаш бар статистически техникуме дешаш бола Албаков Абу (комбайнера помощник), Пашаев Сеид (штурвальни), Албаков Махьмад (штурвальни), дуккха кхыбараш а.

Ялат чуэца баьхкача тайп-тайпарча городашкарча студенташта юкъе яьржача яхье котбаьлар Грозненен Ленински района студенташ.

Iал. УСМАНОВ.

Деша а, болхбе а сакъерда а, хов студенташ

Цхьа бутт гаргга ха я тха институте занятеш йолаенна. Ер дешара шу белгалдаьннад нохчийи гIалгIайи студентий дезал шербаларца. Институте дешаш болча 1100 гаргга болча наха юкъе 300 совгIа нохчои гIалгIаи ба. ЛоархIаме дукха ба царна юкъе мехкарий а. ГIалгIай литературеи мотти Iомабечи отделене деша хьайийцав укх шера 30 саг, царна юкъе 14 йоI я.

Дика вIашагIкхийтта доттагIлен коллектив я из. Институте бола дукха ха еце а, хозача гIулакхашца шоаш дIабовзийтаб цу отделенен студенташа. Сентябрь бетта «Надтеречни» совхозе хьажкIаш чуэцаш хилар уж. ЧIоагIа раьза бар царна совхоза болхлой а кулгалхой а.

Болх беш санна дика дешаш а дешара лоархIам ховш а ба уж кагирхой. Царех дуккхабараш институте деша бахкалехьа хьалха тайп-тайпарча моттигашка болх беш хиннаб. Иштта дIадахача шера Акмолинске дото медаль йолаш юкъера школа а яьккха, цхьан шера болх баь я Борзоркина Хадишат. Мальсагова Райхьанта, сайрийнарча школе деша а ягIаш, шин шера болх бир Казахстане Джанги-Пахтински лубяной заводе. 1953 шера юкъера школа йистеяккхачул тIехьагIа укх шера пединституте ше деша валца тайп-тайпарча моттигашка болх беш хиннав Цуров Мурад. Иштта школецара ше хьакъоасташехьа а Алма-Атински еза-йоккхача машиностроительни заводе литейщик волаш болх бир цо 1,5 шера. 1956 шера комсомолец Цуров Мурад Ленински комсомола кхайкарала жоп луш аханза даьдача лаьтташка болх бе вода Кустанайски областе. Циггача цо баь дика болх бахьан долаш Мурада «За освоение целинных и залежных земель» яха медаль елар. Соахка аьхки денз укх шера сентябрь беттага кхаччалца «Сердало» газета редакце болх беш хилар из. Хьехархо хила аьнна Мурада яь уйла дега чура йоагIаш я. ЧIоагIа тIакхувш ва из дешара. Пединституте деша воагIаш экзамаш «4», «5» оценкаш йолаш елар цо дIа.

Кердача студенташа боккха лоархIам бу шоай мукъа ха пайдане дIаяхьарна. Дикка дакъа лоац цар института общественни балхаца, художественни самодеятельностен кружокашца.

У. ДУДАРОВ,
пединститута 2-ча курса студент.

ХУРГБОЛА ЛОРАШ

Ховш долча бесса, Къилбаседан-ХIирий паччахьалкхен медицински институт укх шера дIаяьккхачара юхаметтаоттаяьй. Цо кийчбергба лораш кхаь республиканна: Къилбаседан-ХIирий АССР-аи, Нохч-ГIалгIайченнеи, ГIаьбартой - Боалкхарой АССР-аи. Укх шера цу институте дIаийцав 32 нохчои гIалгIаи. Берригаш лаьрхIача цу институте деша багIа 69 саг нохч-гIалгIай кагирхой. Царна юкъе 14 йоI я.

М. ИБРИЕВ.

Тха педучилище шоллагIча дешара шера

ШоллагIа шу да Нохч-ГIалгIай педагогически училище йилла. Къахьегамца, сакъердамерча гIулакхашца сихха йистедаьлар даха шу; чехка дIадахар студенташ лагерашка пионервожатеш болаш, колхозашка, совхозашка, заводашка болх беш болаш дика хьийкъа аханза даьдача лаьттай ялат чуэцаш болаш хинна ахка а. Юххера хьатIадера керда 1958/59 дешара шу. Соахка хинна хьалхарча курса студенташ укх шера шоллагIча курса студенташ а болаш юха вIашагIкхийттаб. Цхьана дешаш хиннача шера чIоагIа доттагIал хоттаденна кагий нахи мехкарийи шортта дувца хIамаш долаш хилар.

Студентий коллектив лоархIаме шеръеннай укх шера: хьалхарча курсе хьайийцав 130 саг. Ужаш дукхагIа бараш промышленностеи юрта боахамеи болх баь нах ба. Соахкарчул лоархIаме дукхагIа ба нохчийи гIалгIайи кагирхой а. Дог гIоздоах царна юкъе тоъал дукха нохчийи гIалгIайи мехкарий хиларо. Нагахьа санна дахача шера тха педучилище деша ягIаш 28 нохчийи гIалгIайи йоI хинна яле укх шера ужаш 57 я.

ХIанз цхьа шу чакхдаьннача хана, студенташа къахьегаш хинна ахка чакхдаьннача хана, къоасталуш ба царна юкъе дикагI бараш. Ужаш ба студенташ Губиев, Хадашев, Заурбаев, Джишкариани, Родионова, Корнилова кхыбараш а. Дика кхотаенна студентий коллективаш вIашагIтоха карагIдаьннад педучилищен комсомольски организацен секретара Кудусов Нажибаи хIаьта студпрофкома председатела Мадаев Лаьченеи.

ЦхьоалагIча октябре йолаенна студентий занятеш. ХIанз студенташа шоай керттерча декхарех лерхI Ленински комсомола 40 шу даларна дика кийчо елта. Цар кийчду доккха литературно-музыкальни концерт, кийчьяьй комсомола турпален наькъа хетаяь йола стенд, плакаташ, лозунгаш. Студенташа лерхI комсомола цIей дешара толамашца дезде.

Е. П. ШАБЕЛЬСКАЯ,
Нохч-ГIалгIай педучилищен завуч.

Нохч-ГIалгIай кагирхой деша багIа художественни вузашка

Кердача дешара шера дукха къона нохчийи гIалгIайи деша хайшаб Москве, Ленинграде, кхыйолча йоккхача городашка йолча художественни вузашка.

А. Н. Островски цIерах йолча Ленинградски паччахьалкхен театральни институте дешаш бар 18 саг нохч-гIалгIай кагирхой. Укх шера цига деша бахаб комсомольцаш Тарамов Алаш, Цицкиев Махьмад, Хаджиева Нелли. Исрафилова Роза, Микаилова Зоя.

Киноинженерий Ленинградски институте деша хайшаб Зурабов Махьмади Баширов Вахеи. Полиграфистий Калинински ремесленно-художественни училище деша дIаийцаб Асуханов Амалди, Абзотов Нурдин, Куразов Изведык. Массехк саг нохч-гIалгIай кагирхоех деша вахав Московски библиотечни институте а Ростовски художественни училище а.

С. САЛАМОВ.

Практически занятеш тIа

Укх тIехьарча хана Iалаьмате чIоагIа лоархIам беш да дешархоша Iомаду теоретически предметаш практически гIулакхаца дувзаш леладар.

Из гIулакх геттара дика вIаштIехьадаьккхад Грозненен № 1 йолча школа — интерната хьехархой коллективо. Биологи урок хьехаш йолча н. Кучакова Евдокия Дмитриевнас кулгал а деш, шоай практика дIахьош 4 гектара тIа мел ягIача гаьнашта гонахьара лаьтта кIаьд даьд дешархоша.

Сурта тIа: Шоаш болх беча беша салоIаш багIа Грозненерча № 1 йолча школан-интерната 7-ча классара дешархой.

И. ПЛИЕВ.

Редактор
М. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

«Родина» яхача кинотеатре

Iана зале — **«Олеко Дундич».** Долалу: 11.20, 1.30, 3.40, 5.50, 7.55, 10.

Ахкан зале — **«Хьалхарча безамах дола илли».** Долалу : 6.15, 8.15 сахьат даьлча сайрийна.

«Челюскинец» яхача кинотеатре

Йоккха зал — **«Олеко Дундич».** Долалу: 8.30, 10.40, 12.50, 3, 5.10, 7.20, 9.30.

ЗIамига зал № 1 — **«Олеко Дундич».** Долалу: 10, 12.10, 2.20, 4.30, 6.40, 8.50.

ЗIамига зал № 2 — **«Олеко Дундич».** Долалу: 10.20, 12.30, 2.40, 4.50, 7, 9.10.

ЗIамига зал № 3 — Берий сеанс **«Гуттаперчевый кIаьнк».** Долалу: 9.15, 11.15.

«Приключенеш лийхар». Долалу 1.15, 3.15, 7.15, 9.15.

«Долалора из иштта». Долалу 5.15.

Городе Грозне. Грибоедова улицах № 3 яхаш йолча **Тотрова** Надежда Александровнас циггача вахаш волча **Тотров** Созырико Ильясовичгара ше хьаяларах дола дош суде деннад.

Дош дувцаргда Орджоникидзевски районерча 2-ча участкан Халкъа судо.

СФ02625. **РЕДАКЦЕН АДРЕС:** г. Грозний, Сталина улица, 28, телефонаш: редактора 2-41-23, редактора сан. 2-07-01, партийни вахара отдела 2-25-72, корректорске 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, Революцен проспект. 30/3.

Заказ № 6707.